DOCTRINA
NOVÆ HIEROSOLYMÆ
DE
SCRIPTURA SACRA.

AMSTELODAMI:

MDCCLXIII.

DOCTRINA NOVÆ HIEROSOLYMÆ DE SCRIPTURA SACRA.

Quod Scriptura Sacra seu Verbum sit ipsum Divinum Verum.

1. IN omnium ore est, quod Verbum sit a Deo, Divinitus inspiratum, & inde Sanctum; sed usque hactenus nescitum est, ubinam in eo Divinum est: nam Verbum in litera apparet sicut Scriptum vulgare, stylo peregrino, non sublimi nec lucente, sicut ad apparentiam sunt Scripta sæculi. Ex eo est, quod homo, qui naturam pro Deo, aut qui illam præ Deo, colit, & inde ex se & suo proprio, & non e cælo a Domino, cogitat, facile in errorem de Verbo, & in contemtum ejus possit cadere, & secum dicere cum id legit, quid hoc, quid illud, an hoc est Divinum, an Deus, Cui infinita Sapientia est, ita loqui potest, ubi & unde Sanctum ejus, nisi ex religioso, & inde persvasione.

2. Sed qui ita cogitat, ille non considerat, quod Ipse Jehovah, qui est Deus Cæli & Terræ, loquutus sit Verbum per Mosen & Prophetas, & quod inde non possit esse, quam Ipsum Divinum Verum, nam quod Ipse Jehovah loquitur, hoc Illud est: nec considerat, quod Dominus, qui est idem cum Jehovah, loquutus sit Verbum apud Evangelistas, multa ex suo ore, & reliqua ex spiritu oris sui, qui est Spiritus Sanctus; inde est, quod Ipse dicat, quod

 in

in Verbis suis sit Vita, & quod Ipse sit Lux quæ illustrat, & quod sit Veritas. Quod Ipse Jehovah loquutus sit Verbum per Prophetas, ostensum est in DOCTRINA NOVÆ HIEROSOLYMÆ DE DOMINO, n. 52. 53. Quod verba, quæ Ipse Dominus apud Evangelistas loquutus est, Vita sint, apud Johannem „ *Verba, quæ Ego loquor vobis, Spiritus sunt, & Vita sunt,„* VI. 63. Apud Eundem,„ *Jesus dixit mulieri ad fontem Jacobi; si scires donum Dei, & quis sit, qui dicit tibi, da Mihi bibere, tu peteres ab Eo, & daret tibi Aquam viventem. Qui bibit ex Aqua, quam Ego dabo, non sitiet in æternum, sed Aqua, quam Ego dabo ei, fiet in Eo fons Aquæ salientis in vitam æternam,„* IV. 6. 10. 11; per fontem Jacobi, significatur Verbum, ut quoque Deutr. XXXIII. 28; quare etiam Dominus ibi sedit, & loquutus est cum muliere; & per aquam significatur verum Verbi. Apud Eundem,„ *Jesus dixit, si quis sitiverit, venito ad Me & bibito: quisquis credit in Me, sicut dicit Scriptura, flumina e ventre illius fluent Aquæ viventis,„* VII. 37. 38. Apud Eundem,„ *Petrus dixit ad Jesum, verba vitæ æternæ habes,„* VI. 68. Quare Dominus dicit apud Marcum,„ *Cælum & Terra transibunt, Verba mea non transibunt,„* XIII. 31. Quod Verba Domini sint Vita, est quia Ipse est Vita & Veritas, ut docet apud Johannem,„ *Ego sum Via, Veritas & Vita,„* XIV. 6. & apud Eundem,„ *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum; in Illo Vita erat, & Vita erat Lux hominum,„* I. 1. 2. 3; per Verbum ibi intelligitur Dominus quoad Divinum Verum, in Quo solo Vita est & Lux est. Ex eo est, quod Verbum quod a Domino, & quod est Dominus, dicatur *Fons aquarum vivarum,„* Jerem. II. 13. Cap. XVII. 13. Cap. XXXI. 9. *Fons Salutis,„* Esaj. XI. 1. 3. *Fons*, Sachar. XIII. 1. Ac *Fluvius aquæ vitæ,„* Apoc. XXII. 1. & dicitur,„ *Quod Agnus, qui in medio Throni, pascet illos, & deducet illos ad Vivos Fontes aquarum,„* Apoc. VII. 17. Præter aliis in locis, ubi Verbum etiam vocatur Sanctuarium & Tabernaculum, in quo Dominus habitat cum homine.

3. Sed homo naturalis ex his usque non persuaderi potest, quod Verbum sit ipsum Divinum Verum, in quo Divina Sapientia est & Divina Vita, spectat enim illud a Stylo, in quo non videt illa. Sed Stylus Verbi est ipse Stylus Divinus, cum quo omnis alius Stylus, utcunque sublimis & excellens apparet, non comparari potest, est enim sicut caligo ad lucem. Stylus Verbi talis est, ut Sanctum sit in omni sensu, inque omni voce, imo alicubi in ipsis literis; inde Verbum conjungit hominem Domino, & aperit Cælum. Sunt duo quæ procedunt a Domino, Divinus Amor & Divina Sapientia, seu quod idem, Divinum Bonum & Divinum Verum, nam Divinum Bonum est Divini Amoris Ipsius, & Divinum Verum est Divinæ Sapientiæ Ipsius; Verbum in sua Essentia est utrumque Hoc; & quia illud conjungit hominem Domino, & aperit Cælum, ut dictum est, ideo Verbum implet hominem, qui illud a Domino, & non a semet solo, legit, bono amoris & veris sapientiæ, voluntatem ejus bono amoris, & intellectum ejus veris sapientiæ; inde homini est vita per Verbum.

4. Ne itaque homo in dubio esset, quin Verbum tale sit, revelatus mihi est a Domino Sensus internus Verbi, qui in sua essentia est Spiritualis, qui Sensui externo,

externo, qui est Naturalis, inest, sicut anima corpori, ille sensus est Spiritus qui vivificat literam: quare ille Sensus potest de Verbi Divinitate & Sanctitate testari, & convincere etiam hominem naturalem, si vult convinci.

Quod in Verbo sensus Spiritualis sit, hactenus ignotus.

Hæc in hoc ordine dicenda sunt: I. Quid Sensus Spiritualis. II. Quod ille Sensus in omnibus & singulis Verbi sit. III. Quod ex illo sit, quod Verbum Divinitus inspiratum sit, ac in omni voce Sanctum. IV. Quod ille Sensus hactenus ignotus fuerit. V. Et quod non alicui posthac detur, nisi qui in genuinis veris a Domino est.

5. I. *Quid Sensus Spiritualis*: Sensus Spiritualis non est ille, qui ex sensu literæ Verbi elucet, quando quis scrutatur & explicat Verbum ad confirmandum Ecclesiæ quoddam dogma, hic sensus est sensus Verbi literalis. Sed sensus spiritualis non apparet in sensu literæ, est intus in illo, sicut anima in corpore, sicut cogitatio in oculis, & affectio in facie, quæ unum agunt, ut causa & effectus. Ille Sensus imprimis facit, ut Verbum sit Spirituale, non modo pro hominibus, sed etiam pro angelis; quare Verbum per illum Sensum communicat cum Cælis.

6. A Domino procedit CÆLESTE, SPIRITUALE & NATURALE, unum post alterum. CÆLESTE dicitur quod procedit ex Divino Amore Ipsius, & est Divinum Bonum: SPIRITUALE dicitur, quod procedit ex Divina Sapientia Ipsius, & est Divinum Verum: NATURALE est ex utroque, est illorum complexus in ultimo. Angeli Regni cælestis Domini, ex quibus est Tertium seu Supremum Cælum, sunt in Divino quod procedit a Domino, quod Cæleste vocatur; nam sunt in bono amoris a Domino: Angeli Regni spiritualis Domini, ex quibus est secundum seu Medium Cælum, sunt in Divino quod procedit a Domino, quod Spirituale vocatur, sunt enim in veris sapientiæ a Domino (a): Homines autem Ecclesiæ in Mundo, sunt in Divino Naturali, quod etiam procedit a Domino. Ex his sequitur, quod Divinum procedens a Domino ad ultima sua, descendat per tres Gradus, ac nominetur Cæleste, Spirituale & Naturale. Divinum quod a Domino ad homines descendit, per tres illos Gradus descendit, & cum descenderat, tres illos Gradus in se continet: omne Divinum tale est; ideo quando est in suo Ultimo gradu, est in suo Pleno. Tale est Verbum. Hoc in ultimo suo sensu est Naturale, in interiori est Spirituale, ac in intimo est Cæleste, & est Divinum in unoquovis. Quod Verbum tale sit, non apparet in Sensu literæ ejus, qui est Naturalis, ex causa, quia homo mundi antehac non

(a) Quod duo Regna sint, ex quibus Cæli consistunt, quorum unum vocatur Regnum Cæleste, alterum Regnum Spirituale, videatur in opere de CÆLO ET INFERNO n. 20 ad 28.

non ſciverat aliquid de Cælis, & inde non quid Spirituale, & quid Cæleſte, ita nec diſcrimen inter Illa & inter Naturale.

7. Diſcrimen inter hos Gradus nec ſciri poteſt, niſi ſciatur Correſpondentia, nam tres illi Gradus inter ſe prorſus diſtincti ſunt, ſicut Finis, Cauſa & Effectus, aut ſicut Prius, Poſterius & Poſtremum, at unum faciunt per Correſpondentias; Naturale enim correſpondet Spirituali, & quoque Cæleſti. Quid autem Correſpondentia, videri poteſt in Opere de CAELO & INFERNO, ubi actum eſt, *De Correſpondentia omnium Cæli cum omnibus hominis*, n. 87 ad 102; & *de Correſpondentia Cæli cum omnibus telluris*, n. 103 ad 115. & amplius videbitur ab Exemplis e Verbo infra adducendis.

8. Quoniam Verbum interius eſt Spirituale & Cæleſte, ideo per meras Correſpondentias conſcriptum eſt, & quod ſcriptum eſt per meras Correſpondentias, hoc in ſenſu ultimo ſcriptum eſt tali ſtylo, quali apud Prophetas & apud Evangeliſtas, qui tametſi apparet vulgaris, uſque ille Sapientiam Divinam & omnem Angelicam in ſe recondit.

9. *Quod Senſus ſpiritualis in omnibus & ſingulis Verbi ſit*, non melius videri poteſt quam ab Exemplis; quæ ſint hæc ſequentia. Dicit Johannes in Apocalypſi, *Vidi Cælum apertum, cum ecce Equus albus, & qui Sedens ſuper eo vocabatur fidelis & verus, qui in Juſtitia judicat & pugnat. Et Oculi Ejus flamma ignis, ac ſuper Capite Ejus diademata multa, babens Nomen ſcriptum, quod nemo ſcit niſi Ipſe: & indutus erat Veſtimento tincto ſangvine: & vocatur Nomen Ipſius* VERBUM DEI. *Exercitus Ejus in Cælo ſequebantur Ipſum ſuper equis albis, induti byſſinum album & mundum. Habet ſuper veſtimento & ſuper femore ſuo Nomen ſcriptum*, REX REGUM ET DOMINUS DOMINORUM. *Vidi porro unum Angelum ſtantem in Sole, qui clamavit voce magna; venite & congregamini ad Cænam magnam, ut comedatis carnes regum & carnes chiliarchorum, & carnes fortium, & carnes equorum & ſedentium ſuper illis, & carnes omnium liberorum & ſervorum, & parvorum & magnorum*, XIX. 11 ad 18: quid hæc ſignificant, nemo videre poteſt, niſi ex Senſu ſpirituali Verbi, & nemo Senſum Spiritualem niſi ex Scientia correſpondentiarum, nam omnes voces ſunt correſpondentiæ, & nulla vox ibi eſt vana. Scientia correſpondentiarum docet, quid ſignificat Equus albus, & quid Sedens ſuper illo, quid Oculi qui ſicut flamma ignis, quid Diademata quæ ſuper capite, quid Veſtimentum tinctum ſangvine, quid Byſſinum album, quo induti qui ab exercitu Ipſius in Cælo, quid Angelus ſtans in ſole, quid Cæna magna ad quam venirent & congregarentur, tum quid Carnes regum, & chiliarchorum, & plurium aliorum, quas comederent. Quid autem ſingula in Senſu ſpirituali ſignificant, videatur in Opuſculo de EQUO ALBO, ubi explicata ſunt; quare illa ulterius explicare hic ſuperſedetur: oſtenſum eſt in illo Opuſculo, quod Dominus quoad Verbum ibi deſcribatur, & quod per Oculos Ipſius qui ſicut flamma ignis, & per Diademata quæ ſuper capite, & per Nomen quod nemo ſcit niſi Ipſe, intelligatur Senſus ſpiritualis Verbi, & quod nemo illum ſciat niſi Ipſe Dominus, & Cui Ipſe vult illum revelare; tum quod per Veſtimentum tinctum ſangvine, intelligatur Senſus naturalis Verbi, qui eſt Senſus literæ ejus, cui violentia illata eſt: quod ſit Verbum, quod ita deſcribitur, mani-

manifeste patet, nam dicitur, VOCATUR NOMEN EJUS VERBUM DEI; & quod sit Dominus qui intelligitur, etiam manifeste patet, nam dicitur quod Nomen Sedentis super equo scriptum sit, REX REGUM ET DOMINUS DOMINORUM. Quod Sensus Spiritualis Verbi aperiendus sit in fine Ecclesiæ, significatur non modo per illa quæ de Equo & de Sedente super illo nunc dicta sunt, sed etiam per Cænam magnam, ad quam per Angelum in sole stantem omnes invitati sunt ut venirent, ac ederent carnes regum & chiliarchorum, fortium, equorum, sedentium super illis, omnium liberorum & servorum: omnes hæ expressiones forent voces vanæ, & absque Vita & Spiritu, nisi Spirituale intus in illis esset, sicut anima in corpore.

10, In Apocalypsi Cap. XIX describitur ita Sancta Hierosolyma, „ *Quod in illa esset Luminare simile Lapidi pretiosissimo, sicut lapidi jaspidi, instar Chrystalli splendenti. Quod haberet Murum magnum & altum, habentem Portas duodecim, & super portis Angelos duodecim, & Nomina Scripta duodecim Tribuum filiorum Israelis. Quod Murus esset 144 cubitorum, quæ est mensura Hominis, hoc est, Angeli. Et quod structura Muri esset jaspis, & fundamenta ejus ex omni lapide pretioso, ex jaspide, sapphiro, chalcedonio, smaragdo, sardonyche, sardio, chrysolitho, beryllo, topazio, chrysopraso, hyacintho & amethisto. Quod duodeum Portæ essent duodecim margaritæ. Quod ipsa Civitas esset aurum purum, simile vitro puro; & quod esset quadrangularis; longitudo, latitudo, & altitudo essent æquales, 12000 stadiorum:* præter plura. Quod omnia hæc Spiritualiter intelligenda sint, constare potest ex eo, quod per Sanctam Hierosolymam significetur nova Ecclesia, quæ a Domino instauranda est, ut in DOCTRINA de DOMINO n. 62 ad 65, ostensum est: & quia per Hierosolymam ibi significatur Ecclesia, sequitur, quod omnia, quæ dicuntur de illa, ut Civitate, de portis ejus, de muro ejus, de fundamentis muri, tum quæ de mensuris eorum, sensum spiritualem contineant, nam illa, quæ Ecclesiæ sunt, Spiritualia sunt. Quid autem singula significant, in Opere de NOVA HIEROSOLYMA Londini Anno 1758, edito, n. 1, explicatum est, quare ulterius illa explicare, supersedeo. Satis est, ut inde sciatur, quod sensus Spiritualis insit singulis descriptionis ejus, ut anima corpori; & quod absque illo sensu, nihil Ecclesiæ intelligeretur in illis quæ ibi scripta sunt, ut quod Civitas esset ex puro auro, portæ ejus ex margaritis, murus ex jaspide, fundamenta muri en lapidibus pretiosis, quod Murus esset 144 cubitorum, quæ mensura hominis, hoc est, angeli, quod ipsa urbs esset longitudine, latitudine & altitudine 12000 stadiorum, & plura. Qui autem ex Scientia correspondentiarum sensum Spiritualem novit, is intelligit illa, ut quod Murus & fundamenta ejus significent Doctrinam ex sensu literali Verbi, & quod numeri 12. 144. 12000 similia significent, nempe omnia vera & bona Ecclesiæ in uno complexu.

11. In Apocalypsi Cap. VII, dicitur, „ *Quod 144000 obsignati essent, 1200 ex unaquavis Tribu Israelis, totidem ex Tribu Jehudæ, ex Tribu Rubenis, Gadis, Ascheris, Naphtali, Menassis, Simeonis, Levi, Jisaschari, Zebulonis, Josephi & Benjaminis.* Sensus Spiritualis horum est, quod omnes, apud quos Ecclesia a Domino est, salventur: in Spirituali enim sensu per signari in frontibus seu obsignari, significatur agnosci a Domino & salvari; per duodecim Tribus Israelis

lis, significantur omnes ab illa Ecclesia; per 12. 1200. & 144000 omnes, per Israelem Ecclesia, & per unamquamvis Tribum aliquod specificum Ecclesiæ: qui hoc illorum verborum Spirituale non scit, opinari potest quod solum tot salvandi sint, & illi modo a Gente Israelitica & Judaica.

12. In Apocalypsi Cap. VI dicitur,, *Quod, cum Agnus aperuit Primum sigillum Libri, exiret Equus albus, & quod sedens super illo haberet arcum, cui data est corona: quod, cum aperuit Secundum Sigillum, exiret Equus rufus, & quod sedenti super illo data esset machæra magna: quod, cum aperuit Tertium sigillum, exiret Equus niger, & quod sedens super illo in manu teneret stateram: & quod, cum aperuit Quartum sigillum, exiret Equus pallidus, & quod Nomen sedentis super illo esset Mors.* Quid hæc significant, solum per sensum Spiritualem potest evolvi, & plene evolvitur, dum scitur quid significat apertio sigillorum, quid equus, & quid reliqua: per illa describuntur successivi status Ecclesiæ quoad intellectum Verbi, a principio ad finem ejus; per apertionem sigillorum Libri ab Agno, significatur manifestatio illorum statuum Ecclesiæ a Domino; per Equum intellectus Verbi; per Equum album intellectus veri ex Verbo in primo Ecclesiæ statu; per arcum sedentis super illo equo, Doctrina charitatis & fidei pugnans contra falsa; per coronam vita æterna victoriæ præmium: per Equum rufum, significatur intellectus Verbi deperditus quoad bonum in secundo Ecclesiæ statu, per machæram magnam, falsum pugnans contra verum: per Equum nigrum significatur intellectus Verbi deperditus quoad verum in tertio Ecclesiæ statu; per stateram æstimatio veri tam parva ut vix aliqua: per Equum pallidum significatur intellectus Verbi nullus ex malis vitæ & inde falsis in quarto seu ultimo Ecclesiæ statu, & per mortem damnatio æterna. Quod talia in sensu Spirituali per illa significentur, non apparet in sensu literæ seu naturali; quare nisi sensus Spiritualis semel aperiretur, Verbum quoad hoc & quoad reliqua in Apocalypsi, foret clausum, adeo ut tandem nullus sciret, in quo Sanctum Divinum ibi lateret. Pariter quid significatur per quatuor Equos & per quatuor Currus exeuntes abinter duos montes æris, apud Sachariam Cap. VI. 1 ad 8.

13. In Apocalypsi Cap. IX. legitur,, *Quintus Angelus clanxit, & vidi stellam e Cælo delapsam in terram, & data ei clavis putei abyssi; & aperuit puteum abyssi, & ascendit fumus ex puteo sicut fumus fornacis magnæ; & obscuratus est sol & aer ex fumo putei; & e fumo exiverunt Locustæ in terram, & data est illis potestas, sicut habent potestatem scorpii terræ: figuræ locustarum similes equis paratis ad bellum; & super capitibus illarum sicut coronæ similes auro, & facies illarum sicut facies hominum; & habebant capillos sicut capillos mulierum, & dentes earum sicut leonum erant; & habebant thoraces ferreos; & vox illarum sicut vox curruum multorum currentium in bellum: & habebant caudas similes scorpiis, & aculei erant in caudis illarum; & potestas illarum lædere homines mensibus quinque; & habebant super se regem, angelum abyssi, nomen ei Hebraice Abaddon, in Græca nomen habet Apollyon.* Hæc nec ullus intellecturus esset, nisi ei revelatus esset sensus Spiritualis, nam nihil ibi inaniter dictum est, omnia quoad singula significant: agitur ibi de statu Ecclesiæ, quando omnes cognitiones veri ex Verbo deperditæ sunt, & inde homo sensualis factus persuadet sibi quod falsitates sint veritates. Per stellam e cælo delapsam significantur cognitiones veri deperditæ; per solem & aerem ob-

obscuratum significatur lux veri caligo facta; per locustas, quæ e fumo putei illius exiverunt, significantur falsa in extremis, qualia sunt illis qui sensuales facti sunt, & omnia vident & judicant ex fallaciis; per scorpium significatur persvasivum eorum; quod locustæ apparuerint sicut equi parati ad bellum, significat ratiocinationes illorum sicut ex intellectu veri; quod locustis coronæ similes auro super capite fuerint, & quod facies illarum sicut facies hominum, significat quod apparerent sibi sicut victores & sapientes; quod illis capilli sicut capilli mulierum, significat quod apparerent sibi sicut in affectione veri essent; quod illis dentes sicut leonum, significat quod sensualia, quæ sunt ultima naturalis hominis, apparerent illis sicut in potentia super omnia: quod illis thoraces sicut thoraces ferrei, significat argumentationes ex fallaciis per quas pugnant & valent: quod illis vox alarum sicut vox curruum currentium in bellum, significat ratiocinationes sicut a veris doctrinæ ex Verbo, pro quibus pugnandum; quod illis caudæ sicut scorpiis, significat persuasiones; quod illis aculei in caudis, significat astutias fallendi per illas: quod illis potestas lædendi homines mensibus quinque, significat quod in aliquem stuporem inducant illos qui in intellectu veri & in perceptione boni sunt: quod haberent super se regem, angelum abyssi, cui nomen Abaddon aut Apollyon, significat quod falsa illorum essent ab inferno, ubi mere naturales, & in propria intelligentia. Hic illorum verborum sensus spiritualis est, ex quo non aliquid apparet in sensu literæ. Simile est ubivis in Apocalypsi. Sciendum est, quod in sensu spirituali omnia cohæreant in continuo nexu, ad quem concinnandum unaquævis vox in sensu literæ seu naturali conducit; quare si vocula auferretur, nexus rumperetur & copula periret; ideo, ne id fieret, in fine hujus Libri Prophetici adjectum est, *Quod non auferretur verbum*, Apoc. XXII. 19. Simile est cum Libris Prophetarum Veteris Testamenti, e quibus ne aliquid auferretur, ex Divina Providentia Domini factum est, ut singula in illis usque ad literas numerata essent, hoc a Masoretis.

14. Ubi Dominus de Consummatione sæculi, quæ est ultimum tempus Ecclesiæ coram Discipulis suis loquitur, ad finem Prædictionum de successivis status multationibus ejus, dicit „ *Statim post afflictionem dierum illorum Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & Stellæ cadent de Cælo, & potentiæ cælorum commovebuntur. Et tunc apparebit signum Filii hominis in Cælo, & tunc plangent omnes tribus terræ; & videbunt Filium hominis venientem in nubibus Cæli cum potentia & gloria multa. Et emittet Angelos cum tuba & voce magna, & congregabunt electos Ipsius a quatuor ventis, ab extremo cælorum usque ad extremum illorum*„ Matth. XXIV. 29. 30. 31. Per hæc in sensu spirituali non intelligitur, quod Sol & Luna obscurarentur, quod Stellæ caderent de cælo, quodque appariturum esset signum Domini in cælo, & quod visuri Ipsum in nubibus, & simul Angelos cum tubis; sed per singula verba ibi intelliguntur spiritualia, quæ Ecclesiæ sunt, de cujus statu in fine, illa dicta sunt: in sensu enim spirituali per Solem qui obscurabitur, intelligitur Dominus quoad amorem; per Lunam quæ non dabit lumen suum, Dominus quoad fidem; per Stellas quæ cadent de cælo, cognitiones boni & veri quæ periturae; per signum Filii hominis in cælo,

apparitio Divini Veri; per tribus terræ quæ plangent, defectus omnis veri quod fidei & boni quod amoris; per adventum Filii hominis in nubibus cæli cum potentia & gloria, præsentia Domini in Verbo & revelatio; per nubes significatur Verbi sensus literæ, & per gloriam Verbi sensus spiritualis; per Angelos cum tuba & voce magna, significatur cælum unde Divinum Verum; per congregare electos a quatuor ventis ab extremo cælorum ad extremum illorum, significatur novum Ecclesiæ quoad amorem & fidem Quod non intelligatur obscuratio Solis & Lunæ, ac delapsus stellarum in terram, constat manifeste ex Prophetis, apud quos similia dicuntur de Ecclesiæ statu, quando Dominus in Mundum venturus est, ut apud Esajam,, *Ecce dies Jehovæ venit sævus & excandescentiæ iræ; Stellæ cælorum, & sidera illorum non lucebunt luce sua, obtenebrabitur Sol in ortu suo, & Luna non splendere faciet lumen suum: visitabo super orbem malitiam*,, XXIV. 21. 23. Apud Joelem,, *Venit dies Jehovæ, dies tenebrarum & caliginis; Sol & Luna atrati erunt; & Stellæ contrahent splendorem suum*,, III. 4. Cap. IV. 15. Apud Ezechielem,, *Obtegam Cælos, & atrabo Stellas, Solem nube obtegam, & Luna non lucere faciet lumen suum: omnia Luminaria lucis obtenebrabo, & dabo tenebras super terra*,, XXII. 7. 8: per diem Jehovæ intelligitur adventus Domini, qui fuit, quando non amplius erat aliquod bonum & verum in Ecclesia residuum, & non aliqua cognitio Domini.

15. Ut videatur quod Prophetica Verbi Veteris Testamenti in multis locis absque sensu Spirituali non intelligantur, velim solum aliqua adducere, ut hoc apud Esajam,, *Tunc excitabit Jehovah contra Aschurem flagellum, juxta plagam Midianis in petra Oreb, & baculus ejus super mari, quem tollet in via Ægypti. Et fiet in die recedet onus ejus desuper humero tuo, & jugum desuper collo tuo; veniet contra Ajath, transibit in Migronem, contra Mischmath mandabit armis suis, transibunt Mebaram, Gibea diversorium nobis, trepidabit Ramah, Gibea Schaulis fugiet: ejula voce tua filia Gallim, ausculta Lajisch, misera Anatoth; vagabitur Madmena; habitatores Gebim congregabunt se: adhuc ne dies in Nob ad consistendum; movebit manum suam mons filiæ Zionis, collis Hierosolymæ. Jehovah excidet implexa sylvæ ferro, & Libanus per Magnificum cadet*,, X. 24 ad 34. hic sola Nomina occurrunt, ex quibus nihil potest hauriri nisi ope Sensus spiritualis, in quo omnia Nomina in Verbo significant res Cæli & Ecclesiæ: ex illo Sensu colligitur, quod per illa significetur, quod tota Ecclesia per Scientifica pervertentia omne verum & confirmantia falsum, devastata sit. Alibi apud Eundem Prophetam,, *In die illo recedet æmulatio Ephraimi, & hostes Jehudæ exscindentur; Ephraim non æmulabitur cum Jehudah, & Jehudah non angustabit Ephraimum, sed involabunt in humerum Philisthæorum versus mare, una deprædabuntur filios Orientis; Edomus & Moabus emissio manus eorum: contra devovebit Jehovah linguam maris Ægypti, & agitabit manum suam super fluvium cum vehementia spiritus sui, & percutiet eum in septem rivos, ut viam faciat cum calceis: tunc erit semita reliquiis populi ejus, quæ residuæ erunt ab Aschure*,, XII. 13 ad 16; hic quoque nemo, nisi qui scit quid per singula nomina ibi significatur, visurus est aliquod Divinum, cum tamen agitur ibi de Adventu Domini, & quid tunc fiet, ut manifeste patet a Vers. 1 ad 10 ibi: quis itaque absque ope sensus spiritualis visurus est, quod

per

per illa in suo ordine significetur hoc, quod illi qui in falsis ex ignorantia sunt, & se non a malis seduci passi sunt, ad Dominum accessuri sint, & quod Ecclesia tunc intellectura sit Verbum, & quod falsa tunc illis non amplius nocitura sint. Similiter ubi non sunt nomina, ut apud Ezechielem „ *Sic dixit Dominus Jehovih, Fili hominis, dic avi omnis alæ, & omni feræ agri, congregamini & venite, congregate vos a circuitu ad Sacrificium meum, quod sacrifico vobis, sacrificium magnum super montibus Israelis: ut comedatis carnem, & bibatis sanguinem, carnem fortium comedetis, & sanguinem principum terræ bibetis; comedetis adipem ad satietatem, & bibetis sanguinem usque ad ebrietatem, de sacrificio meo quod sacrifico vobis. Satiabimini super mensa mea, equo & curru, & forti, & omni viro belli: sic dabo gloriam meam inter gentes* „ XXXIX: 17 ad 21; qui non ex Sensu spirituali scit, quid significat sacrificium, quid caro & sanguis, quidque equus, currus, fortis & vir belli, non sciturus est aliud, quam quod comesturi & bibituri sint talia; sed Sensus spiritualis docet, quod per comedere carnem & bibere sanguinem de sacrificio quod Dominus Jehovih super montibus Israelis dabit, significetur appropriare sibi Divinum bonum & Divinum verum ex Verbo; agitur enim ibi de convocatione omnium ad Regnum Domini, & in specie de instauratione Ecclesiæ apud gentes a Domino: quis non videre potest, quod non caro per carnem, nec sanguis per sanguinem ibi intelligatur, ut quod sanguinem biberent usque ad ebrietatem, & quod satiarentur equo, curru, forti & omni viro belli. Similiter in mille aliis locis apud Prophetas.

16. Absque Sensu Spirituali non aliquis sciret, quare mandatum est Jeremiæ Prophetæ, ut emeret sibi cingulum, & poneret super lumbis, non traduceret illud per aquas„ & absconderet in foramine petræ juxta Euphratem, Jerem. XIII 1 ad 7. Quod mandatum sit Esajæ Prophetæ, quod dissolveret saccum desuper lumbis, & calceum exueret desuper pede suo, ac iret nudus & discalceatus tres annos„ Esaj. XX. 2. 3. Quod mandatum sit Ezechieli Prophetæ, quod novaculam traduceret super caput suum & super barbam suam, & postea divideret illa, tertiam partem combureret in medio urbis, tertiam percuteret gladio, tertiam dispergeret in ventum, & parum ex illis alligaret in alis, tandem projiceret in medium ignis„ Ezech. V: 1 ad 4. Quod eidem Prophetæ mandatum sit, quod cubaret super latere suo dextro & sinistro 390 & 40 dies, & faceret sibi placentam ex triticis, hordeis, miliis & zeis cum excrementis bovis, & comederet illam; ac interea poneret vallum & aggerem contra Hierosolymam, & obsideret illam„ Ezech. IV: 1 ad 15. Quod Hoscheæ Prophetæ bis mandatum sit ut acciperet sibi meretricem in uxorem, Hosch. I: 2 ad 9. Cap. III: 2. 3; & plura similia. Præterea quis absque Sensu spirituali sciret quid significatur per omnia Tabernaculi, ut per Arcam, Propitiatorium, Cherubos, Candelabrum, Altare suffitus, Panes facierum super mensa, perque vela & aulæa ejus. Quis absque Sensu Spirituali sciret, quid significatur per Vestes sanctitatis Aharonis, ejus Tunicam, Pallium, Ephodum, Urim & Thumim, Cidarim, & plura ejus. Quis absque Sensu Spirituali sciret quid significatur per omnia illa, quæ mandata sunt de Holocaustis, Sacrificiis, Minchis & Libaminibus: tum de Sabbathis & Festis: veritas est, quod non minimum

mum de illis fuerit mandatum, quod non aliquid Domini, Cæli & Ecclesiæ significaverit. En his paucis evidenter videri potest, quod Sensus Spiritualis sit in omnibus & singulis Verbi.

17. Quod Dominus cum in mundo fuit, loquutus sit per correspondentias, ita spiritualiter cum naturaliter, constare potest ex Parabolis Ipsius, in quarum singulis vocibus inest Sensus Spiritualis: exemplo sit Parabola de decem Virginibus: Dixit,, *Simile est Regnum Cælorum decem Virginibus, quæ accipientes lampadas suas exiverunt in occursum Sponsi: quinque ex illis erant prudentes, quinque vero stultæ: quæ erant stultæ, accipientes lampadas suas non acceperunt oleum, prudentes vero acceperunt oleum in lampadibus suis. Tardante vero Sponso dormitarunt omnes & obdormierunt: media autem nocte clamor factus est, ecce Sponsus venit, exite in occursum ejus: tunc expergefactæ omnes Virgines istæ, & adornarunt lampadas suas: verum stultæ prudentibus dixerunt, date nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ exstinguuntur; verum responderunt prudentes, dicentes, ne forte non sufficiat nobis & vobis; abite potius ad vendentes, & emite vobis ipsis. At abeuntibus illis ad emendum, venit Sponsus, & paratæ ingressæ sunt cum Ipso ad nuptias, & ostium clausum est. Et tandem veniunt etiam reliquæ Virgines, dicentes, Domine, Domine, aperi nobis; Ille vero respondens dixit, Amen dico vobis, non novi vos*,, Matth. XXV: 1 ad 12. Quod in singulis his sit Sensus Spiritualis, & inde Sanctum Divinum, non videt nisi qui scit, quod Sensus Spiritualis sit, & qualis ille: in Sensu Spirituali per Regnum Dei, intelligitur Cælum & Ecclesia, per Sponsum Dominus, per Nuptias conjugium Domini cum Cælo & Ecclesia per bonum amoris & fidei; per Virgines significantur illi qui ab Ecclesia sunt, per decem omnes, per quinque aliquæ, per lampades vera fidei, per oleum bonum amoris, per dormire & expergisci vita hominis in mundo quæ naturalis & vita ejus post mortem quæ spiritualis; per emere, comparare sibi; per ire ad vendentes & emere oleum, comparare sibi bonum amoris ab aliis post mortem; & quia tunc non amplius comparatur, ideo tametsi cum lampadibus & empto oleo ad ostium, ubi nuptiæ erant, venerunt, usque illis dictum est a Sponso, non novi vos: causa est, quia homo post vitam in mundo manet qualis in mundo vixerat. Ex his patet quod Dominus per meras correspondentias loquutus sit, & hoc quia ex Divino, quod in Ipso & Ipsius erat. Quod Sponsus significet Dominum & Regnum cælorum Ecclesiam, & quod Nuptiæ significent conjugium Domini cum Ecclesia per bonum amoris & fidei, Virgines illos qui ab Ecclesia, Decem omnes, Quinque aliquos, Dormire statum naturalem, Emere comparare sibi, Ostium ingressum ad Cælum, ac non nosse, cum a Domino, non esse in amore Ipsius, constare potest a multis locis in Verbo Prophetico, ubi illa significant similia. Quia Virgines significant illos qui ab Ecclesia sunt, ideo toties in Verbo Prophetico dicitur Virgo & Filia Zionis, Hierosolymæ, Israelis; & quia Oleum significat bonum amoris, ideo omnia Sancta Ecclesiæ Israeliticæ oleo ungebantur. Simile est in reliquis Parabolis, & in omnibus verbis quæ Dominus loquutus est, & apud Evangelistas scripta sunt; inde est quod Dominus dicat quod Verba Ipsius Spiritus & Vita sint, Joh. VI. 63. Simile est cum omnibus Domini Miraculis, quæ Divina erant, quia varios status, apud quos

Ec-

Ecclesia a Domino instauranda erat, significaverunt; ut quod Cæci receperint visum, significavit quod illi intelligentiam, qui in ignorantia veri fuerunt, acciperent; quod surdi receperint auditum, significavit quod illi auscultarent & obedirent, qui nihil prius de Domino & de Verbo audiverunt; quod mortui resuscitati sint, significavit quod vivi fierent qui alioquin spiritualiter perirent, & sic porro: hoc intelligitur per Domini responsum ad discipulos Johannis, interrogantis num Ille esset qui venturus „ *Annuntiate Johanni, quæ auditis & viditis, Cæci vident, & Claudi ambulant, Leprosi mundantur, & Surdi audiunt, Mortui resurgunt, & Pauperes audiunt Evangelium*,„ Matth. XI. 3. 4. 5. Præterea omnia Miracula in Verbo memorata, in se continent talia, quæ Domini, Cæli & Ecclesiæ sunt, per id sunt illa Miracula Divina, & distinguuntur a Miraculis non Divinis. Hæc pauca sint illustrationi, quid Sensus Spiritualis, & quod ille sit in omnibus & singulis Verbi.

18. III. *Quod ex Sensu Spirituali sit, quod Verbum sit Divinitus inspiratum, & in omni voce Sanctum.* Dicitur in Ecclesia quod Verbum sit Sanctum, at hoc quia Jehovah Deus illud loquutus est; sed quia Sanctum ejus ex sola litera non apparet, ideo qui propterea de Sanctitate ejus semel dubitat, deinde ille cum legit Verbum, se per multa ibi se confirmat; cogitat enim tunc, num hoc Sanctum, num hoc Divinum: ne itaque talis cogitatio apud multos influat & postea invalescat, & per id conjunctio Domini cum Ecclesia, in qua est Verbum, pereat, placuit Domino nunc Sensum Spiritualem revelare, ut sciatur ubinam illud Sanctum in Verbo latet. Sed exempla hoc quoque illustrent: in Verbo nunc agitur de Ægypto, nunc de Aschure, nunc de Edomo, de Moabo, de filiis Ammonis, de Tyro & Zidone, de Gogo; qui non scit, quod per Nomina illorum significentur res Cæli & Ecclesiæ, in errorem abduci potest, quod Verbum multum de gentibus & populis agat, & modo parum de Cælo & Ecclesia, ita multum de terrestribus & parum de cælestibus: sed cum ille scit, quid per illos seu per nomina illorum significatur, ab errore in veritatem potest venire: similiter dum in Verbo videt, quod ibi toties nominentur Horti, Luci, Sylvæ, tum Arbores illorum, ut Olea, Vitis, Cedrus, Populus, Quercus; ut & quod toties Agnus, Ovis, Hircus, Vitulus, Bos; & quoque Montes, Colles, Valles, & ibi Fontes, Fluvii, Aquæ, & plura similia; ille, qui nihil scit de Sensu Spirituali Verbi, non potest aliter credere, quam quod solum illa sint quæ intelliguntur; non scit enim quod per hortum, lucum & sylvam intelligantur sapientia, intelligentia & scientia; quod per oleam, vitem, cedrum, populum & quercum intelligantur Ecclesiæ bonum & verum cæleste, spirituale, rationale, naturale & sensuale; quod per agnum, ovem, hircum, vitulum, bovem, intelligantur innocentia, charitas, & affectio naturalis; quod per montes, colles & valles intelligantur superiora, inferiora & infima Ecclesiæ; tum quod per Ægyptum significetur scientia, per Aschurem ratio, per Edomum naturale, per Moabum adulteratio boni, per filios Ammonis adulteratio veri, per Tyrum & Zidonem cognitiones veri & boni, per Gogum cultus externus absque interno; cum autem hæc scit, tunc potest cogitare, quod Verbum non agat nisi quam de Cælestibus, & quod terrestria illa modo sint

sint subjecta, in quibus illa sunt. Sed exemplum ex Verbo hoc etiam illustret; legitur apud Davidem „ *Vox Jehovæ super aquis, Deus gloriæ tonare facit, Jehovah super aquis magnis: vox Jehovæ frangens cedros, confringit Jehovah cedros Libani, & saltare facit eos sicut vitulum, Libanum & Schirjonem sicut filium monocerotum; vox Jehovæ incidens ut flamma ignis: vox Jehovæ trepidare facit desertum, trepidare facit desertum Kadesh. Vox Jehovæ parturire facit cervas, & denudat sylvas; sed in Templo Ipsius quivis dicit gloriam*„ Psalm. XXIX. 3 ad 9: qui non scit, quod singula ibi quoad unamquamvis vocem Sancta Divina sint, ille potest, si mere naturalis est, secum dicere, quid hoc, quod Jehovah sedeat super aquis, quod per vocem suam frangat cedros, saltare faciat illos sicut vitulum, & Libanum sicut filium monocerotum, quod parturire faciat cervas, & plura; nescit enim, quod potentia Divini Veri seu Verbi per illa in Sensu Spirituali descripta sit; nam in illo Sensu, per vocem Jehovæ, quæ ibi est tonitru, intelligitur Divinum Verum seu Verbum in sua potentia; per aquas magnas, super quibus Jehovah sedet, intelliguntur vera ejus; per cedros & per Libanum, quos frangit & confringit, intelliguntur falsa rationalis hominis, per vitulum & filium monocerotum, falsa naturalis & sensualis hominis; per flammam ignis, affectio falsi; per desertum & desertum Kadesh, Ecclesia ubi non aliquod verum & bonum; per cervas, quas vox Jehovæ parturire facit, intelliguntur gentes quæ in bono naturali sunt: & per sylvas quas denudat, intelliguntur scientiæ & cognitiones, quas Verbum illis aperit; quare sequitur, in Templo Ipsius quivis dicit gloriam, per quod intelligitur, quod in singulis Verbi sint Divina vera, Templum enim significat Dominum, & inde Verbum, tum Cælum & Ecclesiam, & gloria significat Divinum Verum. Ex his patet, quod nulla vox ibi sit, quæ non Divinam potentiam Verbi contra falsa omnis generis apud naturales homines, ac Divinam potentiam reformandi gentes, describit.

19. Est Sensus adhuc interior in Verbo, qui CÆLESTIS vocatur, de quo aliquid supra n. 6, dictum est; sed hic Sensus ægre potest enodari, non enim ita cadit in cogitationem intellectus, sicut in affectionem voluntatis. Quod interior adhuc Sensus, quæ Cælestis vocatur, insit Verbo, est quia a Domino procedit Divinum Bonum & Divinum Verum, Divinum Bonum ex Divino Amore Ipsius, & Divinum Verum ex Divina sapientia Ipsius; utrumque est in Verbo, nam Verbum est Divinum Procedens: & quia utrumque est, ideo Verbum vivificat illos, qui id sancte legunt: sed de hac re dicetur in Articulo, ubi demonstrabitur, quod in singulis Verbi sit conjugium Domini & Ecclesiæ, & inde conjugium boni & veri.

20. IV. *Quod Sensus Spiritualis Verbi hactenus ignotus fuerit.* Quod omnia & singula quæ in natura sunt, correspondeant Spiritualibus, similiter omnia & singula, quæ in corpore humano, ostensum est in Opere de CÆLO ET INFERNO n. 87 ad 105; sed quid Correspondentia, hactenus nescitum est; verum in Antiquissimis temporibus, notissima fuit; illis enim, qui tunc vixerunt, fuit Scientia correspondentiarum Scientia scientiarum, & tam universalis, ut omnes illorum Codices & Libri per Correspondentias scripti sint: Liber Hiobi, qui est Liber antiquus, correspondentiis plenus est. Hieroglyphica Ægyptiorum,

rum, & quoque Fabulosa Vetustissimorum non alia fuerunt, Omnes Ecclesiæ Antiquæ fuerunt Ecclesiæ Repræsentativæ Cælestium, Ritus illarum, & quoque Statuta, secundum quæ institutus fuit Cultus illarum, constabant ex meris Correspondentiis; similiter omnia Ecclesiæ apud filios Jacobi; Holocausta & Sacrificia cum singulis illorum, Correspondentiæ fuerunt; similiter Tabernaculum cum omnibus inibi; tum etiam Festa illorum, ut Festum azymorum, Festum tabernaculorum, & Festum primitiarum: etiam Sacerdotium Aharonis & Levitarum, ut & Vestes Sanctitatis Aharonis & filiorum ejus; & præterea omnia Statuta & Judicia, quæ cultum & vitam illorum concernebant: & quia Divina in mundo se sistunt per Correspondentias, ideo Verbum per meras correspondentias scriptum est; quare Dominus, quia loquutus est ex Divino suo, loquutus est per correspondentias, nam quod a Divino est, hoc in natura cadit in talia, quæ Divinis correspondent, & quæ tunc Divina, quæ vocantur Cælestia & Spiritualia, in sinu suo recondunt.

21. Instructus sum, quod homines Antiquissimæ Ecclesiæ, quæ fuit ante Diluvium, tam cælesti genio fuerint, ut loquuti sint cum Angelis cæli, & quod loqui potuerint cum illis per correspondentias; inde status Sapientiæ illorum factus est talis, ut quicquid viderent in tellure, non modo cogitarent de illo naturaliter, sed etiam simul spiritualiter, ita quoque conjunctim cum Angelis. Insuper instructus sum, quod Chanoch, de quo memoratur in Genesi Cap. V, 21 ad 24, cum consociis suis, ex ore illorum collegerit correspondentias, ac scientiam illarum propagaverit ad posteros; ex quo factum est, quod Scientia correspondentiarum in multis Regnis Asiæ non modo nota fuerit, sed etiam exculta, imprimis in Terra Canaane, Ægypto, Assyria, Chaldæa, Syria, Arabia, in Tyro, Zidone, Ninive; & quod inde e locis maritimis translata sit in Græciam, sed ibi versa in Fabulosa, ut constare potest ex Vetustissimorum scriptis ibi.

22. Sed cum Repræsentativa Ecclesiæ, quæ erant Correspondentiæ, temporis tractu versa sunt in Idololatrica, & quoque in Magica, tunc illa Scientia ex Divina Domini Providentia successive obliterata est, & apud Gentem Israeliticam & Judaicam prorsus deperdita & exstincta. Cultus quidem hujus Gentis constabat ex meris Correspondentiis, & inde erat ille repræsentativus Cælestium, sed usque illi nesciebant quid aliquod significabat; erant enim prorsus naturales homines, & inde non scire volebant nec poterant aliquid de Spiritualibus, proinde nec aliquid de Correspondentiis.

23. Quod Idololatriæ Gentium antiquis temporibus ex scientia correspondentiarum traxerint originem, erat ex causa, quia omnia quæ apparent super tellure, correspondent, ita non modo arbores, sed etiam pecudes & aves omnis generis, tum pisces & reliqua; Antiqui, qui in Scientia correspondentiarum fuerunt, fecerunt sibi imagines, quæ cælestibus correspondebant, & illis delectabantur quia significabant talia quæ Cæli & inde Ecclesiæ erant, & ideo illa non modo in suis Templis, sed etiam in suis domibus posuerunt, non adorationis causa sed recordationis rei cælestis, quam significabant; inde in Ægypto & alibi fuerunt in imagine vituli, boves, serpentes; tum pueri, senes, vir-

virgines, quia vituli & boves ſignificabant affectiones & vires naturalis hominis, ſerpentes prudentiam ſenſualis hominis, pueri innocentiam & charitatem, ſenes ſapientiam, & virgines affectiones veri, & ſic porro. Poſteri, quando Scientia correſpondentiarum obliterata eſt, cœperunt imagines & ſimulachra ab Antiquis poſita, quia in Templis, & juxta illa, colere ut Sancta, & tandem ut Numina. Similiter apud alias gentes, ſicut apud Philiſthæos in Aſthdodo Dagon, de quo I Sam. V. 1 ad fin: qui ſuperius fuit ſicut homo, inferius ſicut piſcis, quæ imago inventa fuit, quia homo ſignificat intelligentiam, & piſcis ſcientiam, quæ unum faciunt. Inde erat quoque Antiquis cultus in hortis & in lucis ſecundum arborum ſpecies, tum etiam ſuper montibus & collibus; horti emim & luci ſignificabant ſapientiam & intelligentiam, & unaquævis arbor aliquid illarum, ſicut olea bonum amoris, vitis verum ex illo bono, cedrus bonum & verum rationale, & mons ſignificabat cælum ſupremum, & collis cælum ſub illo. Quod Scientia correſpondentiarum permanſerit apud plures Orientales uſque ad adventum Domini, conſtare poteſt ex Sapientibus ab oriente, qui venerunt ad Dominum cum natus eſt, quare illis præivit ſtella, & illi ſecum tulerunt dona, Aurum, Thus & Myrrham, Matth. II. 1. 2. 9. 10. 11, Stella enim, quæ præivit, ſignificabat cognitionem e Cælo, aurum ſignificabat bonum cæleſte, thus bonum ſpirituale, & myrrha bonum naturale, ex quibus tribus eſt omnis cultus. Sed uſque Scientia correſpondentiarum prorſus nulla fuit apud gentem Iſraeliticam & Judaicam, tametſi omnia cultus illorum, & omnia judicia & ſtatuta illis per Moſen data, & omnia Verbi erant meræ correſpondentiæ: cauſa erat, quia illi corde idololatræ erant, & tales ut ne quidem ſcire vellent, quod aliquid cultus illorum ſignificaret Cæleſte & Spirituale; volebant enim ut illa omnia Sancta eſſent ex ſe & cum illis; quare ſi illis cæleſtia & ſpiritualia detecta fuiſſent, non modo rejeciſſent illa, ſed etiam prophanaviſſent; quapropter Cælum illis ita clauſum fuit, ut vix ſcirent quod vita æterna daretur; quod ita ſit, manifeſte patet ex eo, quod non agnoſcerent Dominum, tametſi univerſa Scriptura ſacra de Ipſo prophetavit, & Ipſum prædixit, rejecerunt Ipſum propter illam ſolam cauſam, quia illos de Regno cæleſti, & non de Regno terreſtri docuit; voluerunt enim Meſſiam, qui illos ſuper omnes gentes in univerſo mundo exaltaret, & non aliquem Meſſiam, qui ſaluti eorum æternæ conſuleret. Præterea affirmant, quod Verbum in ſe contineat multa arcana, quæ myſtica vocantur, ſed non ſcire volunt quod illa ſint de Domino; at ſcire volunt, cum dicitur quod illa ſint de auro.

24. Quod Scientia correſpondentiarum, per quam datur Senſus ſpiritualis Verbi, poſt ea tempora non detecta fuerit, fuit cauſa, quia Chriſtiani in primitiva Eccleſia perquam ſimplices fuerunt, ut coram illis non detegi potuerit, nam ſi detecta, illis nullius uſus fuiſſet, nec intelligeretur. Poſt illorum tempora obortæ ſunt tenebræ ſuper univerſum Chriſtianum orbem ex Dominio papali, & qui ex illo ſunt, & in falſis ejus ſe confirmaverunt, non poſſunt nec volunt capere aliquod ſpirituale, ita quid correſpondentia naturalium cum ſpiritualibus in Verbo, ſic enim convincerentur, quod Petrus non intelligatur per Petrum, ſed Dominus ut Petra; & quoque convincerentur, quod Verbum uſque

que ad intima sua Divinum esset, & quod Dictamen Papæ sit nullius rei respective. Post Reformationem autem, quia distinguere cœperunt inter fidem & charitatem, ac colere Deum sub tribus Personis, ita tres Deos, quos cogitarent unum, tunc veritates cælestes illis abscondebantur, ac si detectæ fuissent, illas falsificavissent, & illas deduxissent ad solam fidem, & nullam illarum ad charitatem & amorem; sic etiam occlusissent sibi cælum.

25. Quod Sensus Spiritualis Verbi hodie a Domino detectus sit, est quia Doctrina genuini veri nunc revelata est: & hæc Doctrina cum Sensu spirituali Verbi concordat, & non alia. Ille Sensus etiam significatur per apparitionem Domini in nubibus Cæli cum gloria & virtute, Matth. XXIV. 30. 31, in quo Capite agitur de consummatione sæculi, per quam intelligitur ultimum tempus Ecclesiæ. Aperitio Verbi quoad Sensum ejus spiritualem etiam promissa est in Apocalypsi, ille ibi intelligitur per Equum album, & per Cœnam magnam, ad quam omnes invitantur, Cap. XIX. 11 ad 18 Quod sensus spiritualis diu non agnoscetur, quod solum fit ab illis qui in falsis doctrinæ sunt, imprimis de Domino, & ideo non admittunt vera, intelligitur in Apocalypsi per Bestiam & per Reges terræ, qui facturi bellum cum Sedente super Equo albo, Cap. XIX. vers. 19; per Bestiam intelliguntur Pontificii, ut Cap. XVII. 3 ibi, & per Reges terræ intelliguntur Reformati, qui in falsis doctrinæ sunt.

26. V. *Quod sensus spiritualis Verbi non alicui posthac detur, nisi qui in genuinis veris a Domino est.* Causa hæc est, quia nemo potest sensum spiritualem videre, nisi a solo Domino, & nisi in genuinis veris ab Ipso sit; sensus enim spiritualis Verbi agit de solo Domino & de Ipsius Regno, & ille Sensus est in quo sunt Angeli Ipsius in Cælo, est enim Divinum Ipsius Verum ibi, hoc homo violare potest, si in scientia correspondentiarum est, & per illam vult sensum spiritualem Verbi ex propria intelligentia explorare, nam ex aliquibus correspondentiis sibi notis potest sensum ejus pervertere, & illum ad confirmandum etiam falsum trahere, & hoc foret violare Divinum Verum, & quoque Cælum; quare si quis a se & non a Domino sensum illum aperire vult, clauditur Cælum, quo clauso, homo aut nihil videt, aut spiritualiter insanit. Causa etiam est, quia Dominus per Verbum unumquemque docet, & docet ex illis veris quæ apud hominem sunt, & non immediate nova infundit, quare nisi homo in Divinis veris sit, aut si modo in paucis veris & simul in falsis, potest ex his falsificare vera; ut quoque fit a quovis hæretico quoad ipsum sensum literæ Verbi, ut notum est: ne itaque aliquis in sensum spiritualem Verbi intret, aut genuinum verum, quod illius sensus est, pervertat, custodiæ a Domino positæ sunt, quæ in Verbo per Cherubos intelliguntur. Quod Custodia sint positæ, hoc mihi ita repræsentatum est: „ Datum est videre magnas crumenas, apparentes sicut sacci, in quibus reconditum fuit argentum multa „ copia, & quia apertæ erant, perceptum est, sicut unusquisque posset argen„ tum ibi repositum depromere, imo diripere: sed juxta crumenas illas sede„ bant bini Angeli, qui custodes: locus, ubi repositæ erant, apparebat instar „ præsepis in stabulo: in Camera proxima visæ sunt Virgines modestæ, cum „ Uxore casta; & prope illam Cameram stabant bini Infantes, & dictum est,

„ quod cum illis non infantiliter sed sapienter ludendum sit: postea apparebat „ Scortum, tum Equus jacens mortuus. Quibus visis, instructus sum, quod „ per illa repræsentatus sit sensus literæ Verbi, in quo sensus spiritualis: mag„ næ illæ crumenæ argento plenæ significabant cognitiones veri in multa copia: „ quod apertæ essent, & tamen ab Angelis custoditæ, significabat quod quis„ que posset inde cognitiones veri desumere, sed quod caveatur, ne aliquis „ Sensum spiritualem, in quo meræ veritates sunt, falsificet: præsepe in stabu„ lo, in quo jacebant crumenæ, significabat instructionem spiritualem pro „ intellectu, hoc significat præsepe, quia equus, qui inde edit, intellectum: „ Virgines modestæ, quæ in camera proxima visæ sunt, significabant affec„ tiones veri, & uxor casta conjunctionem boni & veri; infantes significabant „ innocentiam sapientiæ inibi; erant Angeli e Tertio cælo, qui omnes appa„ rent sicut infantes: Scortum cum equo mortuo, significabat falsificationem „ Verbi a multis hodie, per quam omnis intellectus veri perit, scortum signi„ ficat falsificationem, ac equus mortuus intellectum veri nullum.

Quod sensus literæ Verbi sit Basis, Continens & Firmamentum sensus Spiritualis & cælestis ejus.

27. In omni Divino Opere est Primum, Medium & Ultimum, ac Primum vadit per Medium ad Ultimum, & sic existit & subsistit, inde Ultimum est Basis. Tum, Primum est in Medio & per Medium in Ultimo, ita Ultimum est Continens: & quia Ultimum est Continens & Basis, est etiam Firmamentum.

28. Ab Erudito comprehenditur, quod illa Tria nominari possint Finis, Causa & Effectus, tum Esse, Fieri & Existere; & quod Finis sit Esse, Causa sit Fieri, & Effectus sit Existere; consequentur quod in omni re completa sit Trinum, quod vocatur Primum, Medium & Ultimum; tum Finis, Causa & Effectus; & quoque Esse, Fieri & Existere. Cum hæc comprehenduntur, etiam comprehenditur, quod omne Divinum Opus in Ultimo sit completum & perfectum; & quoque quod in Ultimo, quod Trinum est, sit Omne, quia in illo Priora simul.

29. Ex eo est, quod per Tria in Verbo in sensu Spirituali intelligatur completum & perfectum, tum omne simul: & quia hæc per illum numerum significantur, ideo toties in Verbo adhibetur, quoties tale designatur, ut in his: *Quod Esajas iret nudus & discalceatus* Tres Annos„ Esaj. XX. 3. Quod Jehovah Ter *vocaverit Samuelem, & Samuel* Ter *cucurrerit ad Eli, & quod Eli* Tertia vice *intellexerit*„ 1 Sam. III. 1 ad 8. *Quod Jonathan diceret ad Davidem, quod occultaret se in agro* Tribus diebus: *quod Jonathan postea ad latus lapidis jacularetur* Tres Sagittas: *& quod post illud David se incurvaret* Tribus vicibus *coram Jonathane*„ 1 Sam. XX. 5. 12 ad 41. *Quod Elias se mensus sit super*

per filium viduæ TRIBUS VICIBUS,, 1 Reg. XVII. 21. *Quod Elias jusserit, ut funderent aquam super holocaustum* TRIBUS VICIBUS,, 1 Reg. XVIII 34. *Quod Jesus dixerit, quod Regnum Cælorum sit simile fermento, quod accipiens mulier abscondidit in* TRIBUS SATIS, *donec fermentaretur totum*, Matth. XIII. 33. *Quod Jesus dixerit ad Petrum, quod* TER *abnegaturus sit Ipsum*, Matth. XXVI. 34. *Quod Dominus* TER *dixerit Petro, amasne Me*, Joh. XXI. 15. 16. 17. *Quod Jonas fuerit in ventre ceti* TRIBUS DIEBUS & TRIBUS NOCTIBUS,, Jon. II. 1. *Quod Jesus dixerit, quod Templum dissolverent, & Ipse illud per* TRES DIES *ædificaret*,, Matth. XXVI. 31. *Quod Jesus in Gethsemane* TRIBUS VICIBUS *oraverit*, Matth. XXVI. 39 ad 44. *Quod Jesus* TERTIO DIE *resurrexerit*,, Matth. XXVIII. 1: præter multis aliis in locis, ubi Tria nominantur; & nominantur, ubi agitur de opere finito & perfecto, quia hoc per illum numerum significatur.

30. Hæc præmissa sunt propter sequentia, ut ea intellectualiter comprehendantur; hic nunc ut comprehendatur, quod sensus naturalis Verbi, qui est, Sensus literæ ejus, sit Basis, Continens & Firmamentum Sensus spiritualis & Sensus cælestis ejus.

31. Quod in Verbo tres Sensus sint, Supra n. 6 & 19, dictum est, tum quod Sensus cælestis sit Primus ejus, Sensus Spiritualis Medius ejus, & Sensus naturalis Ultimus ejus: inde Homo rationalis concludere potest, quod Primum Verbi, quod est cæleste, vadat per Medium ejus quod est spirituale, ad Ultimum ejus quod est naturale: & quod sic Ultimum ejus sit BASIS: tum quod Primum ejus, quod est cæleste, sit in Medio ejus quod est spirituale, & per hoc in Ultimo ejus quod est naturale, & quod inde Ultimum ejus, quod est naturale, & est Sensus literæ Verbi, sit CONTINENS, & quia est Continens & Basis, quod etiam sit FIRMAMENTUM.

32. Sed quomodo hæc fiunt, non paucis dici potest; sunt etiam Arcana, in quibus sunt Angeli Cæli, quæ in Transactionibus in Præfatione ad DOCTRINAM DE DOMINO memoratis, quæ erunt ex Sapientia Angelica, de DIVINA PROVIDENTIA, OMNIPOTENTIA, OMNIPRÆSENTIA, OMNISCIENTIA, de DIVINO AMORE ET DE DIVINA SAPIENTIA, tum DE VITA, quantum fieri potest, evolventur. Satis nunc est, quod ex supradictis possit concludi, quod Verbum, quod est Ipsum Divinum Opus pro Salvatione Humani Generis, quoad sensum ejus ultimum, qui est Naturalis, & vocatur Sensus literæ, sint binorum Sensuum interiorum Basis, Continens & Firmamentum.

33. Ex his sequitur, quod Verbum absque Sensu literæ ejus foret sicut Palatium absque fundamento, ita sicut Palatium in aere & non super terra, quod modo foret umbra ejus, quæ evanesceret. Tum quod Verbum absque sensu literæ ejus foret sicut Templum, in quo plura Sancta sunt, & in medio ejus Adytum, absque Tecto & Pariete, quæ sunt Continentia ejus; quæ si abessent vel si auferrentur, Sancta ejus a furibus diriperentur, aut a bestiis terræ & a volucribus cæli, violarentur, & sic dissiparentur. Similiter foret sicut Tabernaculum, in cujus intimo fuit Arca fœderis, ac in medio ejus Candelabrum aureum, Altare aureum super quo suffimenta, tum Mensa super qua panes facierum, quæ erant Sancta ejus, absque ultimis suis, quæ erant Aulæa & Vela.

Imo foret Verbum absque sensu literæ ejus, sicut Corpus humanum, absque Integumentis quæ vocantur Cutes, & absque Sustentaculis quæ vocantur Ossa, absque his & illis diffluerent omnia Interiora ejus. Ac foret sicut Cor & Pulmo in Thorace, absque integumento suo, quod vocatur Plevra, & sustentaculis suis quæ vocantur Costæ. Aut sicut Cerebrum absque integumento suo quod vocatur Dura mater, & abque communi Tegumento, Continente & Firmamento suo, quod vocatur Cranium. Simile foret cum Verbo absque sensu literæ ejus, quare dicitur apud Esajam,, *Quod Jehovah creet super omni gloria obtegumentum*,, IV. 5.

34. Simile foret cum Cælis ubi sunt Angeli, absque Mundo ubi sunt Homines, Humanum Genus est Basis, Continens & Firmamentum illorum, & apud homines & in illis est Verbum. Omnes enim Cæli distincti sunt in duo Regna, quæ vocantur Regnum Cæleste & Regnum Spirituale, hæc duo Regna fundantur super Regno Naturali, in quo sunt homines: similiter itaque Verbum, quod apud homines & in homininibus est. Quod Cæli Angelici distincti sint in duo Regna, Cæleste & Spirituale, videatur in Opere DE CÆLO ET INFERNO n. 20 ad 28.

35. Quod Prophetæ Veteris Testamenti repræsentaverint Dominum quoad Verbum, & per id significaverint Doctrinam Ecclesiæ ex Verbo, & quod inde vocati sint Filii hominis, in DOCTRINA DE DOMINO n. 28, ostensum est; ex quo sequitur, quod illi per varia, quæ passi sunt & sustinuerunt, repræsentaverint violentiam Sensui literæ Verbi a Judæis illatam; ut quod Esajas Propheta exueret saccum desuper lumbis suis, & exueret calceum desuper pede suo, ac iret nudus & discalceatus tres annos,, Esaj. XX. 2. 3. Similiter quod Ezechiel Propheta novaculam tonsorum traduceret super caput & super barbam, & tertiam partem combureret in medio urbis, tertiam parcuteret gladio, & tertiam dispergeret in ventum, & parum ex illis alligatet in alis, & tandem projiceret in medium ignis & combureret,, Ezech. V. 1 ad 4. Quia Prophetæ repræsentaverunt Verbum, & inde significaverunt Doctrinam Ecclesiæ ex Verbo, ut supra dictum est, est quia per caput significatur sapientia ex Verbo, inde per capillitium & per barbam significabatur Ultimum veri: quia hoc per illa significabatur, ideo signum grandis luctus, & quoque grande dedecus erat, *Calvitium* sibi inducere, & quoque *Calvus* apparere: propter illam & non aliam causam erat, quod Propheta abraderet capillos capitis sui & barbam, ut per id repræsentaret statum Ecclesiæ Judaicæ quoad Verbum: propter illam & non aliam causam discerpti sunt quadraginta duo pueri a duabus ursis, *qui Elisæum vocaverunt Calvum*,, II Reg. II. 23. 24. 25, nam Propheta repræsentabat Verbum, ut prius dictum est, & Calvum significabat illud absque suo sensu ultimo. Quod Naziræi repræsentaverint Dominum quoad Verbum in suis ultimis, in sequente Articulo n. 49 videbitur, ideo statutum fuit pro illis, ut crescere facerent comam, & nihil ejus abraderent; Naziræus etiam in Lingua Hebræa significat Comam: statutum etiam fuit pro Sacerdote magno, quod non raderet caput, Levit. XXI. 10: similiter pro Patrefamilias, Levit. XXI. 5: Inde erat, quod Calvitium illis grande dedecus esset, ut constare potest ex his,, *In omni-*

omnibus capitibus Calvities, & omnis Barba rasa,, Esaj. XV. 2. Jerem. XLVIII. 37. ,, *Super omnibus faciebus pudor, & in omnibus capitibus Calvities*,, Ezech. VII. 18.,, *Omne Caput decalvatum, & omnis humerus depilatus*,, Ezec. XXIX. 18.,, *Ascendere faciam super omnes lumbos saccum, & super omne caput calvitiem*,, Amos VIII. 10.,, *Calvitiem indue, & tonde te propter filios delitiarum tuarum, & dilata calvitiem, quia migrarunt a te*, Mich. I. 17: hic per Calvitiem induere & dilatare, significatur vera Verbi in ultimis ejus falsificare, quibus falsificatis, ut factum est a Judæis, totum Verbum destructum est; nam ultima Verbi sunt fulcra & sustentacula ejus, imo unaquævis vox est fulcrum & sustentaculum veritatum cælestium & spiritualium ejus. Quia Capillitium significat Verum in ultimis, ideo in Mundo Spirituali, omnes qui contemnunt Verbum, & sensum literæ ejus falsificant, apparent Calvi; at qui honorant & amant illum, apparent in decentibus comis. De hac re videatur etiam infra n. 49.

36. Verbum in sensu ultimo seu naturali, qui est sensus literæ ejus, significatur etiam per Murum Sanctæ Hierosolymæ, cujus structura erat Jaspis, perque fundamenta muri, quæ erant Lapides pretiosi, tum etiam per Portas, quæ erant Margaritæ,, Apoc. XIX: 18 ad 21: nam per Hierosolymam significatur Ecclesia quoad Doctrinam: sed de his plura in sequente Articulo. Ex allatis nunc constare potest, quod sensus literæ Verbi, qui est naturalis, sit Basis, Continens, & Firmamentum sensuum interiorum ejus, qui sunt sensus spiritualis & cælestis.

Quod Divinum Verum in sensu literæ Verbi, sit in suo Pleno, in suo Sancto, & in sua Potentia.

37. Quod Verbum in suo sensu literæ sit in suo pleno, in suo sancto & in sua potentia, est quia bini sensus priores seu interiores, qui vocantur spiritualis & cælestis, in sensu naturali, qui est sensus literæ, sunt simul, ut supra n. 29 dictum est; sed quomodo sunt simul, paucis nunc dicetur.

38. Datur in Cælo & in Mundo Ordo successivus & Ordo simultaneus: in Ordine successivo succedit & sequitur unum post alterum, a supremis usque ad infima: in Ordine autem simultaneo est unum juxta alterum, ab intimis usque ad extima. Ordo successivus est sicut Columna cum gradibus a summo ad imum; at Ordo simultaneus est sicut Opus cohærens cum peripheriis a centro ad superficiem. Nunc dicetur, quomodo Ordo successivus fit in Ultimo Ordo simultaneus; fit hoc modo; suprema ordinis successivi fiunt intima Ordinis simultanei, ac infima Ordinis successivi fiunt extima Ordinis simultanei; est comparative sicut Columna graduum subsidens fit corpus cohærens in plano. Ita formatur Simultaneum a Successivo, & hoc in omnibus & singulis Mundi naturalis, & in omnibus & singulis Mundi spiritualis, nam ubivis est Primum, Medium & Ultimum, ac Primum per Medium tendit & vadit ad suum Ultimum.

mum. Nunc ad Verbum; Cæleste, Spirituale & Naturale, procedunt a Domino in Ordine successivo, & in Ultimo sunt in Ordine simultaneo; ita nunc sensus cælestis & spiritualis Verbi sunt in sensu ejus naturali simul. Dum hoc comprehenditur, videri potest, quomodo sensus naturalis Verbi, qui est sensus literæ ejus, est basis, continens & firmamentum sensus spiritualis & cælestis ejus; tum quomodo Divinum Bonum & Divinum Verum in sensu literæ Verbi est in suo Pleno, in suo Sancto, & in sua Potentia.

39. Ex his constare potest, quod Verbum sit ipsum Verbum in suo sensu literæ, in hoc enim intus est spiritus & vita, sensus spiritualis est ejus spiritus, & sensus cælestis est ejus vita. Hoc est quod Dominus dicit,„ *Verba, quæ Ego loquor vobis, spiritus & vita sunt*, Joh. VI. 63, Dominus verba sua coram Mundo, & in sensu naturali loquutus est. Sensus spiritualis & sensus cælestis non sunt Verbum absque sensu naturali, qui est sensus literæ, sunt enim sicut spiritus & vita absque corpore; & sunt, ut prius n. 33, dictum est, sicut palatium, cui deest basis.

40. Vera sensus literæ Verbi quoad partem non sunt nuda vera, sed sunt apparentiæ veri, ac sicut similitudines & comparationes, desumptæ ex talibus quæ in natura sunt, ita quæ accommodata & adæquata sunt captui simplicium & quoque infantum: sed quia sunt correspondentiæ, sunt genuini veri receptacula & habitacula; & sunt sicut vasa quæ includunt & continent; quemadmodum poculum Chrystallinum includit nobile vinum, & quemadmodum patina argentea continet edules cibos; & sunt quemadmodum vestes quæ amiciunt, ut fasciæ infantem, ac decori amictus virginem: sunt etiam sicut scientifica naturalis hominis, quæ in se comprehendunt perceptiones & affectiones veri spiritualis hominis. Ipsa nuda vera, quæ includuntur, continentur, investiuntur & comprehenduntur, sunt in Verbi sensu spirituali, & nuda bona sunt in ejus sensu Cælesti: Sed hoc e Verbo illustretur,„ *Dixit Jesus, væ vobis Scribæ & Pharisæi, quia purgatis exterius poculi & patinæ, interiora vero sunt plena rapina & intemperantia: Pharisæe cæce, purga prius interius poculi & patinæ, ut sit etiam exterius mundum*,„ Matth. XXIII. 25. 26; hic loquutus est Dominus per ultima, quæ sunt continentia, & dixit poculum & patinam, & per poculum intelligitur vinum, ac per vinum verum Verbi, & per patinam intelligitur cibus, ac per cibum bonum Verbi; per purgare internum poculi & patinæ, intelligitur purificare interiora, quæ sunt voluntatis & cogitationis, ita amoris & fidei, per Verbum; per quod sic exterius mundum sit, intelligitur quod sic exteriora purificata sint, quæ sunt opera & loquela, nam hæc ab illis trahunt suam essentiam. Adhuc „ *Jesus dixit, homo quidam erat dives, qui induebatur purpura & bysso, & oblectabat se quotidie splendide: & pauper quidam erat nomine Lazarus, qui projectus ad vestibulum ejus ulcerosus*,„ Luc. XVI. 19. 20; hic etiam Dominus loquutus est per naturalia, quæ erant correspondentiæ, & continebant spiritualia; per hominem divitem intelligitur Gens Judaica, quæ dives vocatur quia habebat Verbum, in quo sunt divitiæ spirituales; per purpuram & byssum, quibus indutus erat, significatur bonum & verum Verbi, per purpuram bonum ejus, & per byssum verum ejus;

jus; per oblectare se quotidie splendide, significatur oblectatio quod illud haberet & legeret; per Lazarum pauperem intelliguntur gentes, quæ non habebant Verbum; quod illæ contemtæ & rejectæ a Judæis essent, intelligitur per quod Lazarus ad vestibulum divitis esset projectus ulcerosus. Quod Gentes per Lazarum intelligantur, erat quia Gentes amabantur a Domino, sicut Lazarus, qui a mortuis resuscitatus est, amabatur a Domino, Joh. XI. 3. 5. 36; & vocatur Ipsius amicus, Joh. XI. 11. & accumbebat ad mensam cum Domino, Joh. XII. 2. Ex his binis locis patet, quod vera & bona sensus literæ Verbi sint sicut vasa & sicut vestes nudi veri & boni, quæ in sensu spirituali & cælesti Verbi latent.

41. Quoniam Verbum in sensu literæ tale est, sequitur, quod illi qui in Divinis veris sunt & in fide quod Verbum intus in suo sinu Sanctum Divinum sit, & magis illi qui in fide sunt quod Verbum tale sit ex sensu spirituali & cælesti ejus, dum in illustratione a Domino legunt Verbum, videant Divina vera in luce naturali; nam lux cæli, in qua est sensus spiritualis Verbi, influit in lucem naturalem, in qua est sensus literæ Verbi, ac hominis intellectuale, quod vocatur rationale, illuminat, & facit ut videat & agnoscat Divina Vera, ubi exstant & ubi latent: hæc cum luce Cæli influunt apud quosdam, quandoque etiam cum nesciunt.

42. Quoniam Verbum nostrum in intimo suo sinu, ex sensu cælesti ejus, est sicut flamma quæ accendit, & in medio suo sinu, ex sensu spirituali, est sicut lux quæ illustrat, inde Verbum in ultimo suo sinu, ex sensu ejus naturali, in quo bini interiores sunt, est sicut rubinus & adamas; ex flamma cælesti sicut rubinus, & ex luce spirituali sicut adamas. Quia tale est Verbum in suo sensu literæ ex transparentia, ideo Verbum in hoc sensu intelligitur per FUNDAMENTA MURI HIEROSOLYMÆ; per URIM ET THUMIM in Ephodo Aharonis; per HORTUM EDENIS in quo Rex Tyri fuerat; tum etiam per AULÆA ET VELA TABERNACULI; & per EXTERNA TEMPLI HIEROSOLYMITANI; at in ipsa sua gloria per DOMINUM CUM TRANSFORMATUS EST.

43. *Quod vera sensus literæ Verbi intelligantur per Fundamenta muri novæ Hierosolymæ in Apocalypsi Cap.* XXI, sequitur ex eo, quod per novam Hierosolymam intelligatur nova Ecclesia quoad Doctrinam, ut in DOCTRINA DE DOMINO n. 62. 63, ostensum est, quare per murum ejus, & per muri fundamenta non aliud potest intelligi, quam Verbi Externum, quod est sensus literæ ejus, nam ille est, ex quo Doctrina est, & per Doctrinam Ecclesia; & illa est sicut murus cum fundamentis, qui urbem includit & tutatur. De Muro novæ Hierosolymæ & de ejus Fundamentis leguntur hæc in Apocalypsi „ *Angelus mensus est Murum urbis Hierosolymæ* 144 *cubitorum, quæ erat mensura hominis, hoc est, angeli: & Murus habebat Fundamenta duodecim, omni Lapide pretioso exornata; Fundamentum primum Jaspis, secundum Sapphirus, tertium Chalcedonius, quartum Smaragdus, quintum Sardonyx, sextum Sardius, septimum Chrysolithus, octavum Beryllus, nonum Topazius, decimum Chrysoprasus, undecimum Hyacinthus, duodecimum Amethistus* „ XXI. 17. 18. 19. 20: per numerum 144 significantur omnia vera & bona Ecclesiæ ex doctrina e sensu literæ Verbi, similiter per duodecim; per

per hominem significatur intelligentia, per angelum Divinum verum ex quo illa, per mensuram quale illorum, per murum & per fundamenta ejus sensus literæ Verbi, & per lapides pretiosos vera & bona Verbi in suo ordine, ex quibus Doctrina, & per Doctrinam Ecclesia.

44. *Quod vera & bona sensus literæ Verbi intelligantur per Urim & Thumim.* Urim & Thumim erant super Ephodo Aharonis, per cujus sacerdotium repræsentabatur Dominus quoad Divinum Bonum, & quoad Opus salvationis; per Vestes sacerdotii seu sanctitatis repræsentabatur Divinum Verum ex Divino Bono; per Ephodum repræsentabatur Divinum Verum in suo ultimo, ita Verbum in sensu literæ, nam hoc est Divinum Verum in suo ultimo, ut supra dictum est; inde per duodecim Lapides pretiosos, cum nominibus duodecim Tribuum Israelis, quæ fuerunt Urim & Thumim, repræsentabantur Divina Vera ex Divino Bono in omni complexu. De his ita legitur apud Mosen,„ *Facient Ephodum ex hyacinthino & purpura, coccineo dibapho & xylino intertexto: postea facient Pectorale judicii, secundum opus Ephodi, & opplebis id oppleturis lapidis; quatuor ordines Lapis; Pyropus, Topazius & Smaragdus, primus ordo: Chrysoprasus, Sapphirus & Adamas, secundus ordo: Cyanus, Achates & Amethystus, tertius ordo: Thalassius, Sardius & Jaspis, quartus ordo. Lapides hi erunt juxta Nomina filiorum Israelis; sculpturæ sigilli juxta Nomen suum erunt pro 12 Tribubus: & portabit Aharon super Pectorali judicii Urim & Thumim, sintque super corde Aharonis, cum ingredietur ante Jehovam*,„ Exod. XXXVIII. 6. 15 ad 21. 30. Quid per Vestes Aharonis, ejus Ephodum, Pallium, Tunicam, Cidarim, Baltheum, repræsentatum est, in ARCANIS CÆLESTIBUS super eo Capite, explicatum est; ubi ostensum, quod per Ephodum repræsentatum sit Divinum Verum in suo ultimo; quod per Lapides pretiosos ibi repræsentata sint vera pellucentia ex bono; per duodecim lapides pretiosos omnia vera ultima pellucentia ex bono amoris in suo ordine; per duodecim Tribus Israelis omnia Ecclesiæ; per Pectorale Divinum Verum ex Divino Bono; per Urim & Thumim exsplendescentia Divini Veri ex Divino Bono in ultimis, Urim enim est ignis lucens, & Thumim explendescentia in Lingua Angelica, & integritas in Lingua Hebræa; tum quod Responsa data sint per lucis variegationes, & simul tunc per tacitam perceptionem, vel per vivam vocem, præter plura. Ex quibus constare potest, quod per hos Lapides pretiosos etiam significata sint vera ex bono in sensu ultimo Verbi; nec per alia dantur Responsa e Cælo, quia in illo sensu est Divinum procedens in suo Pleno. Quod Lapides pretiosi & Diademata significent Divina Vera in suis ultimis, qualia sunt Vera sensus literæ Verbi, patuit mihi manifeste ex Lapidibus pretiosis & Diadematibus in Mundo spirituali apud Angelos & spiritus ibi, quos vidi illis indutos & quoque in thecis illorum, & datum est scire, quod illa correspondערent Veris in ultimis, imo etiam quod inde sint & appareant. Quia hæc per diademata & lapides pretiosos significantur, ideo illa etiam visa sunt Johanni super capite Draconis, Apoc. XII. 3. super cornibus Bestiæ, Apoc. XIII. 1: & Lapides pretiosi super Meretrice sedente super bestia coccinea, Apoc. XVII. 4; super illis visa sunt, quia per illos significantur ii in Christiano Orbe, apud quos est Verbum.

45. *Quod*

45. *Quod vera sensus literæ Verbi intelligantur per Lapides pretiosos in Horto Edenis, in quo apud Ezechielem Rex Tyri dicitur fuisse.* Legitur apud Ezechielem,, *Rex Tyri, tu obsignans demensum tuum, plenus sapientia, & perfectus pulchritudine; in Eden Horto Dei fuisti; omnis Lapis pretiosus tegumentum tuum, Rubinus, Topazius & Adamas, Tharscish, Sardonyx, & Jaspis, Sapphirus, Chrysoprasus & Smaragdus, & Aurum*, XXVIII. 12. 13: per Tyrum in Verbo significantur cognitiones veri & boni; per Regem significatur verum Ecclesiæ; per Hortum Edenis significatur sapientia & intelligentia ex Verbo; per Lapides pretiosos significantur vera pellucentia ex bono, qualia sunt in sensu literæ Verbi; & quia hæc per illos Lapides significantur, ideo vocantur Tegumentum ejus; quod sensus literæ tegat interiora Verbi, videatur Articulus præcedens.

46. *Quod sensus literæ Verbi significetur per aulæa & vela Tabernaculi.* Per Tabernaculum repræsentatum est Cælum & Ecclesia, quare forma ejus a Jehovah super monte Sinai ostensa est; inde per omnia, quæ in Tabernaculo erant, quæ erant Candelabrum, Altare aureum pro suffitu, & Mensa super qua panes facierum, repræsentata & inde significata sunt Sancta Cæli & Ecclesiæ; ac per Sanctum sanctorum, ubi erat Arca fæderis, repræsentatum & inde significatum est intimum Cæli & Ecclesiæ; & per ipsam Legem inscriptam binis Tabulis lapideis, & inclusam Arcæ, significatus est Dominus quoad Verbum; nunc quia Externa trahunt suam essentiam ab internis, & hæc & illa ab Intimo, quod ibi erat Lex, ideo sancta Verbi per omnia Tabernaculi etiam repræsentata & significata sunt; inde sequitur, quod per ultima Tabernaculi, quæ erant Aulæa & Vela, ita tegumenta & continentia, significata sint ultima Verbi, quæ sunt vera & bona sensus literæ ejus: quia illa significata sunt, ideo *omnia Aulæa & Vela facta sunt ex xylino intertexto, & hyacintino & purpura, & coccineo dibapho, cum cherubis*,, Exod. XXVI. 1. 31. 36. Quid per Tabernaculum, & per omnia quæ in illo erant, in genere & specie repræsentatum & significatum est, in ARCANIS CÆLESTIBUS super illo Capite Exodi explicatum est; & ibi ostensum, quod per Aulæa & Vela repræsentata sint externa Cæli & Ecclesiæ, ita quoque externa Verbi; tum quod per xylinum seu byssinum significatum sit verum ex origine spirituali, per hyacinthinum verum ex origine cælesti, per purpuram bonum cæleste, per coccineum dibaphum bonum spirituale, & per Cherubos custodiæ interiorum Verbi.

47. *Quod per externa Templi Hierosolymitani repræsentata sint externa Verbi, quæ sunt sensus literæ ejus*, est quia simile per Templum, quod per Tabernaculum, repræsentatum est, nempe Cælum & Ecclesia, & inde quoque Verbum. Quod per Templum Hierosolymitanum significatum sit Divinum Humanum Domini, docet Ipse apud Johannem,, *Solvite Templum hoc, & in tribus diebus exsuscitabo illud: Ipse loquebatur de Templo corporis sui.*, II. 19. 21; & ubi intelligitur Dominus, etiam intelligitur Verbum, quia Dominus est Verbum. Nunc quia per interiora Templi repræsentata sunt interiora Cæli & Ecclesiæ, ita quoque Verbi, ideo per exteriora ejus repræsentata & significata sunt exteriora Cæli & Ecclesiæ, ita quoque Verbi, quæ sensus literæ ejus sunt. De exterioribus Templi legitur,, *Quod ædificata sint ex lapide integro non cæso, & ex cedro intus; &*

quod omnes parietes ejus intus sculpti essent Cherubis, palmis & aperturis florum; & solum obductum auro,, I. Reg. VI. 7. 29. 30; per quæ omnia etiam significantur externa Verbi, quæ sancta sensus literæ ejus sunt.

48. *Quod Verbum in sua gloria per Dominum, cum transformatus est, repræsentatum sit.* De Domino coram Petro, Jacobo & Johanne tranformato legitur,, *Quod facies Ipsius fulserit sicut Sol; vestimenta Ipsius facta sint sicut Lux: & quod visi sint Moses & Elias cum Ipso colloquentes: & quod Nubes lucida discipulos obtexerit; & quod ex nube audita sit vox, dicens, Hic est Filius meus dilectus, Ipsum audite*, Matth. XVII. 1 ad 5. Instructus sum, quod Dominus tunc repræsentaverit Verbum; per Faciem, quæ fulsit sicut Sol, Divinum Bonum Ipsius; per Vestimenta quæ facta sicut lux, Divinum Verum Ipsius; per Mosen & Eliam, Verbum Historicum & Propheticum, per Mosen Verbum quod per illum scriptum est, & in genere Verbum Historicum, ac per Eliam Verbum Propheticum; per Nubem lucidam quæ obtexit discipulos, Verbum in sensu literæ; quare ex hac vox audita est, & dixit, Hic est Filius meus dilectus, Ipsum audite; omnia enim Enuntiata & Responsa e Cælo, nusquam fiunt nisi per ultima, qualia sunt in sensu literæ Verbi, fiunt enim in pleno ex Domino.

49. Hactenus ostensum est, quod Verbum in sensu naturali, qui est sensus literæ, sit in suo sancto & in suo pleno, nunc aliquid dicetur, quod Verbum in illo sensu etiam sit in sua POTENTIA. Quanta & qualis est Potentia Divini Veri in Cælis, & quoque in Terris, constare potest ex illis, quæ in Opere de CÆLO ET INFERNO, de Potentia Angelorum Cæli, n. 228 ad 233, dicta sunt. Potentia Divini Veri est imprimis contra falsa & mala, ita contra Inferna, contra hæc per Vera ex sensu literæ Verbi pugnandum est; per Vera apud hominem etiam est Domino potentia salvandi illum, nam homo per Vera ex sensu literæ Verbi reformatur & regeneratur, & tunc eximitur ex inferno, & introducitur in Cælum; hanc potentiam suscepit Dominus etiam quoad Divinum Humanum suum, postquam implevit omnia Verbi usque ad ultima ejus; quare Dominus ad Principem sacerdotum dixit, quando reliqua per Passionem crucis impleret,, *Ex nunc videbitis Filium hominis sedentem a dextris potentiæ, venientem in nubibus Cæli*,, Matth. XXVI. 64. Marc. XIV. 62; Filius hominis est Dominus quoad Verbum, nubes Cæli est Verbum in sensu literæ, sedere a dextris Dei est Omnipotentia per Verbum, ut quoqve Marc. XVI. 19, Potentia Domini ex ultimis Veri repræsentata est per Naziræos in Ecclesia Judaica, & per Simsonem, de quo dicitur, quod Naziræus esset ab utero matris, & quod potentia ejus constaret in crinibns ejus; per Naziræum & Naziræatum etiam significatur crinis: quod potentia ejus in crinibus fuerit, manifestavit ipse, dicens,, *Novacula non ascendit super caput meum, quia Naziræus ego ab utero matris meæ; si rador, tunc recedet a me robur meum, & reddar infirmus, & ero sicut quivis homo*,, Judic. XVI. 17.: nemo scire potest, cur Naziræatus, per quem significatur Crinis, institutus est, & unde est quod Simsoni fuerit robur ex crinibus, nisi sciat, quid per caput in Verbo significatur; per caput significatur sapientia Cælestis, quæ est angelis & hominibus a Domino per Divinum Verum; inde per crines capitis significatur sapientia cælestis in ultimis, & quoque Divi-

Divinum Verum in ultimis. Quia hoc per crines ex correspondentia cum cælis significabatur, ideo statutum pro Naziræis erat,, *Quod non raderent comam capitis sui, quia ille est Naziræatus Dei super capite eorum*,, Num. VI. 1 ad 21: & quoque ideo statutum est,, *Quod summus Sacerdos, ac filii ejus non raderent caput suum, ne morerentur, & universa domus Israelis irasceretur*,, Levit. X. 6. Quia crines propter illam significationem, quæ est ex correspondentia, tam sancti erant, ideo Filius hominis, qui est Dominus quoad Verbum, describitur etiam quoad crines,, *Quod essent tanquam lana candida, tanquam nix*,, Apoc. I. 14; similiter *Antiquus dierum*, Dan. VII. 9: de hac re etiam videatur aliquid supra n. 35. In summa, quod Potentia Divini Veri seu Verbi sit in sensu literæ, est quia Verbum ibi est in suo Pleno; & quia in illo sunt Angeli utriusque Regni Domini & homines simul.

Quod Doctrina Ecclesiæ ex sensu literæ Verbi haurienda sit, & per illum confirmanda.

50. In præcedente Articulo ostensum est, quod Verbum in sensu literæ sit in suo Pleno, in suo Sancto, & in sua Potentia; & quia Dominus est Verbum, est enim omne Verbi, sequitur quod Dominus in illo sensu sit maxime præsens, & quod ex illo doceat & illustret hominem. Sed hæc demonstranda sunt in hoc ordine, I. Quod Verbum absque Doctrina non intelligatur. II. Quod Doctrina e Verbi sensu literæ haurienda sit. III. At quod Divinum Verum, quod Doctrinæ erit, non appareat aliis, quam qui in illustratione a Domino sunt.

51. I *Quod Verbum absque Doctrina non intelligatur*, est, quia Verbum in sensu literæ ex meris correspondentiis consistit, ob finem ut spiritualia & cælestia inibi simul sint, ac unaquævis vox illorum continens & fulcrum sit; idcirco in sensu literæ in quibusdam locis sunt non nuda vera, sed vestita, quæ vocantur apparentiæ veri; & sunt plura accommodata captui simplicium, qui cogitationes non supra talia, quæ vident ante oculos, elevant; & aliqua quæ apparent sicut contradictiones, cum tamen in Verbo in sua luce spectato nulla contradictio est: & quoque in quibusdam locis apud Prophetas, sunt nomina locorum & personarum collata, ex quibus non aliquis sensus potest elici, ut ex illis supra n. 5 allatis. Cum itaque Verbum in sensu literæ tale est, constare potest, quod non possit absque Doctrina intelligi. Sed exempla hoc illustrent: dicitur, *quod Jehovam pæniteat*,, Exod. XXXII. 12. 14. Jon. III. 9. Cap. IV. 2: dicitur etiam, *quod Jehovam non pæniteat*, Num. XXIII. 19. 1 Sam. XV. 29; hæc absque Doctrina non conformantur. Dicitur, quod *Jehovah visitet iniquitatem patrum super filios ad tertiam & quartam generationem*,, Num. XIV. 18: ac dicitur,, *Quod non moriatur pater propter filium, nec filius propter patrem, sed quisque in peccato suo*,, Deut. XXIV. 16; hæc non discordant, sed concordant per Doctrinam. *Dicit Jesus, petite & dabitur vobis, quærite & invenietis, pulsate & aperietur vobis: quisquis petit, accipiet, & quærit inveniet, & pulsanti aperietur*,,

 Matth.

Matth. VII. 7. 8. Cap. XXI. 21. 22; absque Doctrina crederetur, quod quisque accepturus sit, quod petit; sed ex Doctrina creditur, quod quicquid homo petit non ex se, sed ex Domino, hoc detur; hoc enim Dominus etiam docet,, *Si manseritis in Me, & verba mea in vobis manserint, quicquid volueritis, petitis, & fiet vobis*,, Joh. VII. 7. Dicit Dominus, *Beati pauperes, quoniam illorum est Regnum Dei*,, Luc. VI. 20; absque Doctrina cogitari potest, quod pauperibus sit cælum, & non divitibus; sed Doctrina docet, quod pauperes spiritu intelligantur, nam dicit Dominus,, *Beati pauperes spiritu, quia eorum est regnum cælorum*,, Matth. V. 5. Dicit Dominus,, *Ne judicate ne judicemini, cum quo judicio judicatis, judicabimini*,, Matth. VII. 1. 2. Luc. VI. 37: hoc absque Doctrina potest adduci ad confirmandum, quod non dicendum sit de malo quod sit malum, ita non judicandum quod malus sit malus; sed ex Doctrina licet judicare, at juste; dicit enim Dominus,, *Justum judicium judicate*,, Joh. VII 24. Jesus dicit,, *Nolite vocari doctor, quia unus est Doctor vester Christus: nec vocetis patrem vestrum in terra, unus namque est Pater vester in cælis. Nec vocemini magistri, unus enim est vester Magister Christus*,, Matth. XXIII. 8. 9. 10; absque Doctrina foret, quod non liceat vocare aliquem Doctorem, Patrem, & Magistrum; sed ex doctrina scitur, quod liceat in naturali sensu, at non in spirituali. Jesus dixit ad discipulos, *Quando sedebit Filius hominis super throno gloriæ suæ, sedebitis etiam vos super duodecim thronis judicantes duodecim tribus Israelis*,, Matth. XIX. 28; ex his verbis concludi potest, quod etiam discipuli Domini judicaturi sint, cum tamen neminem judicare possunt; Doctrina itaque revelabit hoc arcanum per hoc, quod solus Dominus, qui est Omniscius & novit omnium corda, judicaturus sit, & judicare possit, & quod per duodecim discipulos Ipsius, intelligatur Ecclesia quoad omnia vera & bona, quæ ei sunt a Domino per Verbum; ex quo Doctrina concludit, quod illa judicatura sint unumquemvis, secundum Domini verba apud Johannem Cap III. 17. 18. Cap. XII. 47. 48. Qui absque Doctrina legit Verbum, non scit quomodo cohærent illa, quæ de Gente Judaica & de Hierosolyma apud Prophetas dicuntur, quod Ecclesia apud illam Gentem, & sedes ejus in illa urbe in æternum mansura sit, ut in sequentibus,, *Visitabit Jehovah gregem suum, domum Jehudæ, & ponet illos sicut equum gloriæ in bello; ex illo angularis, ex illo clavus; & ex illo arcus belli*,, Sach. X. 3. 4. 6. 7.,, *Ecce Ego venio, ut habitem in medio tui, & Jehovah hæreditatem faciet Jehudam, & eliget rursus Hierosolymam*, Sach. II. 14. 15. 16,, *Fiet in die illo, montes stillabunt mustum, & colles fluent lacte, & Jehudah in æternum erit, & Hierosolyma in generationem & generationem*,, Joel IV. 18. 19. 20.,, *Ecce dies venientes, quibus seminabo domum Israelis & domum Jehudæ semine hominis; & quibus pangam cum domo Israelis & cum domo Juhudæ fœdus novum, & hoc fœdus, dabo legem meam in medio eorum, & super cor eorum scribam illam, & ero illis in Deum, & illi erunt Mihi in populum*,, Jerem. XXXI. 27. 31. 33.,, *In die illo apprehendent decem viri ex omnibus linguis gentium, alam viri Judæi, dicentes, ibimus vobiscum, quia audivimus Deum vobiscum*,, Sachar. VIII. 22. 23; similiter alibi, ut Esaj. XLIV. 24. 26. Cap. XLIX. 22. 23. Cap. LXV. 9. Cap. LXVI. 20. 22. Jerem. III. 18. Cap. XXIII. 5. Cap. L. 19. 20. Nahum II. 1. Malach. III. 4; in

4; in quibus locis agitur de Adventu Domini, & quod hoc tunc futurum sit. Contrarium autem in pluribus aliis locis dicitur, ex quibus hic modo adducetur,, *Occultabo facies meas ab illis, videbo quid posteritas illorum, generatio enim perversionum illi, filii in quibus fidelitas non; dixerim, in extremos angulos ejiciam illos, cessare faciam ab homine memoriam illorum, nam gens deperdita consilii illi, nec in illis intelligentia. De vite Sodomæ vitis eorum & de agris Gomorrhæ; uvæ ejus uvæ fellis; botri amaritudinum illis; venenum draconum vinum illorum, & fel aspidum crudele. Omne illud absconditum apud Me, obsignatum in thesauris meis: Mihi vindicta & retributio*,, Deutr. XXXII. 20 ad 35; hæc de illa gente dicta sunt; & similia alibi, ut Esaj. III. 1. 2. 8. Cap. V. 3 ad 6. Deutr. IX. 5. 6 Matth. XII. 39. Cap. XXIII. 27. 28. Joh. VIII. 44; & ubivis apud Jeremiam & Ezechielem; sed hæc, quæ apparent contrariantia, patebunt ut concordantia ex Doctrina, quæ docet, quod per Israelem & per Jehudam in Verbo non intelligantur Israel & Jehudah, sed Ecclesia in utroque sensu, in uno quod devastata sit, in altero quod a Domino instauranda. His similia sunt alia in Verbo; ex quibus manifeste patet, quod Verbum absque Doctrina non intelligatur.

52. Ex his constare potest, quod qui Verbum absque Doctrina legunt, aut qui non ex Verbo sibi Doctrinam comparant, sint in obscuro de omni veritate, & quod mens eorum sit vaga & incerta, prona in errores, & quoque facilis ad hæreses, quas etiam amplectuntur, si favor aut auctoritas aspirat, & fama non periclitatur: est enim Verbum illis sicut candelabrum absque lumine, ac vident in umbra tanquam multa, & tamen vident vix aliquid, nam sola Doctrina est lucerna: vidi tales exploratos ab Angelis, ac inventos, quod confirmare possent ex Verbo quodcunque volunt, & quod confirment, quæ sunt amoris sui, & amoris illorum quibus favent; & vidi illos nudatos vestibus, signum quod essent absque veris: vestes ibi sunt vera.

53. II. *Quod Doctrina ex Sensu literæ Verbi haurienda sit, & confirmanda*, est quia Dominus ibi & non alibi apud hominem præsens est, ac illustrat & docet illum vera Ecclesiæ; & Dominus nusquam operatur aliquid nisi in pleno, & Verbum in sensu literæ est in suo pleno, ut supra ostensum est: inde est quod Doctrina ex sensu literæ haurienda sit.

54. Quod Verbum per Doctrinam non modo intelligatur, sed etiam quasi luceat, est quia Verbum absque Doctrina non intelligitur, & est sicut candelabrum absque lumine, ut supra ostensum est, ideo Verbum per doctrinam intelligitur & est sicut candelabrum cum accenso lumine: homo tunc videt plura quam prius viderat, & quoque intelligit illa quæ non prius intellexerat; obscura & discordantia vel non videt & præterit, vel videt & explicat ut cum Doctrina concordent. Quod Verbum ex Doctrina videatur, & quoque secundum illam explicetur, testatur Experientia in Christiano Orbe; Omnes Reformati enim vident Verbum ex sua Doctrina, & Verbum secundum illam explicant; similiter Pontificii ex sua & secundum illam; imo Judæi ex sua & secundum illam, consequenter falsa ex Doctrina falsa, & vera ex Doctrina vera. Inde patet, quod Doctrina vera sit instar lucernæ in tenebris, ac instar indicis in viis. At Doctrina non modo ex sensu literæ Verbi haurienda est,

ſed etiam per illum confirmanda, nam ſi non per illum confirmatur, apparet Verum Doctrinæ ſicut modo intelligentia hominis foret in illa, & non Divina Sapientia Domini, & ſic foret doctrina ſicut domus in aere, & non ſuper terra, ita non fundata.

55. Doctrina genuini veri ex ſenſu literali Verbi etiam plene poteſt hauriri; nam Verbum in illo ſenſu eſt tanquam homo veſtitus, cui facies eſt nuda, & quoque manus ſunt nudæ; omnia quæ ad vitam hominis, ita quæ ad ſalutem ejus pertinent, ſunt ibi nuda, reliqua autem veſtita; & in multis locis, ubi veſtita ſunt, tranſparent, ſicut facies per tenue ſericum. Etiam vera Verbi, ſicut multiplicantur ex amore illorum, & ſicut per hunc ordinantur, ita clarius & clarius per veſtes pellucent & apparent: ſed hoc quoque per Doctrinam.

56. Credi poteſt, quod Doctrina genuini veri comparari poſſit per ſenſum ſpiritualem Verbi, qui datur per ſcientiam correſpondentiarum; at Doctrina per illum non comparatur, ſed modo illuſtratur & corroboratur; nam, ut prius n. 26 dictum eſt, in ſenſum ſpiritualem Verbi per correſpondentias nemo venit, niſi prius in genuinis veris ex doctrina ſit: ſi non in genuinis veris prius eſt, poteſt homo Verbum per aliquot correſpondentias notas falſificare, conjungendo & explicando illas ad confirmandum id quod menti ex principio capto inhæret. Præterea ſenſus ſpiritualis non datur alicui, niſi a ſolo Domino, & cuſtoditur ab Ipſo, ſicut cuſtoditur cælum, nam Cælum eſt in illo. Præſtat itaque ut homo ſtudeat Verbo in ſenſu literæ, ex illo ſolo datur Doctrina.

57. III. *Quod genuinum verum, quod Doctrinæ erit, in ſenſu literæ Verbi non appareat aliis quam qui in illuſtratione ſunt a Domino.* Illuſtratio eſt a ſolo Domino, & apud illos qui amant vera quia vera ſunt, & faciunt illa uſus vitæ; apud alios non datur illuſtratio in Verbo. Quod illuſtratio ſit a ſolo Domino, eſt quia Dominus eſt in omnibus Verbi; quod illuſtratio ſit apud illos, qui amant vera quia vera ſunt, & faciunt illa uſus vitæ, eſt quia illi ſunt in Domino, & Dominus in illis; eſt enim Dominus Divinum ſuum Verum, hoc cum amatur quia Divinum Verum eſt, & hoc amatur quando fit uſus, tunc Dominus in illo eſt apud hominem. Hæc etiam Dominus docet apud Johannem, *In die illo cognoſcetis, quod vos in Me & Ego in vobis; qui habet præcepta mea & facit illa, ille amat Me, & Ego amabo illum, & manifeſtabo illi Me Ipſum, & ad illum veniam & manſionem apud illum faciam*, XIV. 20. 21. 23: Et apud Matthæum „ *Beati mundi corde, quia hi Deum videbunt*,, V: 8. hi ſunt, qui in illuſtratione ſunt, cum legunt Verbum, & apud quos Verbum lucet & tranſlucet.

58. Quod Verbum apud illos luceat & tranſluceat, eſt quia ſingulis Verbi ſenſus ſpiritualis & cæleſtis ineſt, & hi ſenſus ſunt in luce cæli, quare Dominus per illos ſenſus, & per illorum lucem, influit in ſenſum naturalem, & in hujus lucem apud hominem; inde homo ex interiore perceptione agnoſcit verum, & dein in cogitatione ſua videt illud, & hoc quoties in affectione veri propter verum eſt; ex affectione enim venit perceptio, ex perceptione cogitatio, & ſic fit agnitio, quæ fides vocatur. Sed de hac re plura dicentur in ſequente Articulo de conjunctione Domini cum homine per Verbum.

59. Apud hos primum eſt, quod ex Verbi ſenſu literali comparent ſibi Doctrinam,

trinam, ita accendunt sibi lucernam ad ulteriorem progressum; postquam autem comparata est Doctrina, & sic accensa lucerna, ex illa vident Verbum. Illi autem, qui non comparant sibi Doctrinam, primum inquirunt num Doctrina ab aliis data, & a communi cœtu recepta, cum Verbo concordet, & ad illa quæ concordant, consentiunt, & ad illa quæ non concordant, dissentiunt; ita fit illis sua Doctrina, & per Doctrinam sua Fides. Sed hoc fit solum apud illos, qui non distracti a negotiis mundi possunt videre, hi, si amant vera quia vera sunt & faciunt illa usus vitæ, in illustratione sunt a Domino: reliqui qui in aliqua vita sunt secundum vera, possunt ab illis discere.

60. Contrarium fit illis, qui ex doctrina religionis falsæ legunt Verbum, & plus illis qui Doctrinam illam ex Verbo confirmant, & tunc spectant ad sui gloriam aut ad mundi opes: apud hos verum Verbi est sicut in umbra noctis, & falsum sicut in luce diei; legunt verum, sed non vident illud, & si umbram ejus vident, falsificant illud; sunt hi, de quibus Dominus dicit,, *Quod oculos habeant & non videant, & quod aures & non intelligant*, Matth. XIII. 14. 15; nam nihil aliud occæcat hominem, quam proprium ejus, & confirmatio falsi; proprium hominis est amor sui, & inde fastus propriæ intelligentiæ; ac confirmatio falsi est caligo mentiens lucem; lux horum est mere naturalis, & visus illorum est sicut videntis larvas in umbra.

61. Datum est loqui cum multis post mortem, qui crediderunt se sicut stellæ lucituros in cælo, quia, ut dixerunt, sanctum habuerunt Verbum, sæpius perlegerunt illud, plura inde collegerunt, per quæ fidei suæ dogmata confirmaverunt, & per id in mundo ut docti celebrati sunt, ex quo credebant se Michaeles & Raphaeles futuros: sed plures ex illis explorati sunt, ex quo amore studuerunt Verbo, ac inventi, quod aliqui ex amore sui, ut magni in mundo apparerent, & sicut primates Ecclesiæ colerentur, aliqui autem ex amore mundi ut lucrarentur opes; hi dum explorati sunt, quid scirent ex Verbo, compertum est, quod inde nihil genuini veri scirent, sed modo tale, quod vocatur verum falsificatum, quod in se est falsum; & dictum est illis, quod hoc illis esset ex causa, quia ipsi & mundus fuerunt fines, seu quod idem est, amores, & non Dominus & cælum, & cum ipsi & mundus sunt fines, tunc cum legunt Verbum, hæret mens illorum in seipsis & in mundo, & inde cogitant jugiter ex suo proprio, quod in caligine est quoad omnia quæ cæli sunt; in quo statu non potest homo a Domino subduci ex proprio, & sic elevari in lucem cæli, proinde nec aliquem influxum a Domino per cælum recipere. Vidi etiam hos in cælum admissos, at cum ibi inventi sunt quod absque veris essent, dejecti sunt; sed usque remansit apud illos fastus, quod meruerint. Aliter factum est cum illis, qui studuerunt Verbo ex affectione sciendi Verum quia est Verum, & quia inservit usibus vitæ, non modo suæ, sed etiam proximi, illos vidi elevatos in Cælum, & sic in lucem in qua est Divinum Verum ibi, & simul tunc exaltatos in sapientiam angelicam, & in felicitatem ejus, quæ est vita æterna.

Quod

Quod per sensum literæ Verbi sit conjunctio cum Domino, & consociatio cum angelis.

62. Quod per Verbum sit conjunctio cum Domino, est quia Verbum de solo Ipso agit, & per id Dominus est omne in omnibus ejus, & vocatur Verbum, ut in Doctrina de Domino, ostensum est. Quod in sensu literæ sit conjunctio, est quia Verbum in illo sensu est in suo pleno, in suo sancto & in sua potentia, ut supra in suo Articulo ostensum est. Conjunctio non apparet homini, sed est in affectione veri, & in perceptione ejus, ita in Divini veri amore & fide apud illum.

63. Quod per sensum literæ sit consociatio cum angelis cæli, est quia illi sensui inest sensus spiritualis & sensus cælestis, & in his sensibus sunt angeli; angeli Regni spiritualis in sensu spirituali Verbi, & angeli Regni cælestis in sensu cælesti ejus: hi sensus evolvuntur ex sensu naturali Verbi, qui est sensus literæ, dum homo verus in illo est: evolutio est instantanea, proinde etiam consociatio.

64. Quod Angeli spirituales in sensu spirituali Verbi sint, & Angeli cælestes in sensu cælesti ejus, manifestatum est mihi per multam experientiam: datum est percipere, quod cum legi Verbum in sensu literæ ejus, communicatio facta sit cum cælis, nunc cum hac illorum societate, nunc cum illa; & quod ea, quæ ego secundum sensum naturalem intellexi, Angeli spirituales secundum sensum spiritualem, & Angeli cælestes secundum sensum cælestem intellexerint, & hoc in instanti: hæc communicatio quia per aliquot millenas vices percepta est, de illa non relicta est mihi ulla dubitatio. Sunt etiam spiritus, qui infra cælos sunt, & hac communicatione abutuntur, recitant enim aliquot dicta ex sensu literæ Verbi, & illico animadvertunt & notant Societatem, cum qua communicatio fit: hoc etiam sæpe vidi & audivi. Ex his per vivam experientiam datum est scire, quod Verbum quoad sensum literæ ejus sit Divinum medium conjunctionis cum Domino & cum Cælo. De hac conjunctione per Verbum videantur etiam, quæ in Opere de CÆLO ET INFERNO n. 303 ad 310, allata sunt.

65. Sed quomodo evolutio illorum sensuum fit, etiam paucis dicetur, sed ut intelligatur, recolligendum est quod supra n. 6. 38, de Ordine successivo & de Ordine simultaneo, dicta sunt, nempe quod cæleste, spirituale, & naturale sequantur in ordine successivo unum post alterum a supremis quæ in cælo sunt ad ultima quæ in mundo; & quod eadem in Ordine simultaneo sint in ultimo, quod est naturale, unum juxta alterum ab intimis ad extima: & quod similiter sint successivi sensus Verbi, cælestis & spiritualis, simul in naturali. His comprehensis aliquantum explicari ad intellectum potest, quomodo bini sensus, spiritualis & cælestis, evolvuntur ex sensu naturali, quando homo Verbum legit; tunc enim Angelus spiritualis evocat spirituale, & Angelus cælestis evocat cæleste, nec aliter possunt, sunt enim homogenea, ac naturæ & essentiæ illorum consentanea.

66. Sed

66. Sed hoc primum illustretur per comparationes ex tribus Regnis naturæ, quæ vocantur Animale, Vegetabile & Minerale. Ex REGNO ANIMALI: ex cibo, cum factus est Chylus, hauriunt & evocant vasa suum sanguinem; fibræ nerveæ suum succum; & substantiæ, quæ sunt origines fibrarum, suum spiritum animalem. Ex REGNO VEGETABILI: Arbor cum trunco, ramis, foliis & fructibus stat super radice sua, & ex humo per radicem extrahit & evocat succum crassiorem pro trunco, ramis & foliis, puriorem pro carne fructuum, & purissimum pro seminibus intra fructus. Ex REGNO MINERALI: in gremio terræ in quibusdam locis sunt mineræ impraegnatæ auro, argento & ferro; ex halitibus in terra reconditis trahit aurum suum elementum, argentum suum, & ferrum suum.

67. Illustretur nunc per exemplum, quomodo Angeli spirituales extrahunt suum sensum, & Angeli cælestes suum, ex sensu naturali, in quo est Verbum apud homines: in exemplum sint quinque Præcepta decalogi. PRÆCEPTUM, *Patrem tuum & Matrem tuam honorabis*: homo per patrem & matrem intelligit patrem & matrem in terra, ut & omnes qui loco patris & matris sunt, & per honorare intelligit illos honore habere, & illis obedire. At Angelus spiritualis per Patrem intelligit Dominum & per Matrem Ecclesiam; & per honorare intelligit amare. Angelus autem cælestis per Patrem intelligit Divinum Amorem Domini, per Matrem Divinam Sapientiam Ipsius, & per honorare facere bonum ab Ipso. PRÆCEPTUM, *Non furaberis*, homo per furari intelligit furari, defraudare, sub aliqua specie proximo auferre sua bona. Angelus spiritualis per furari intelligit deprivare alios suæ fidei veris & charitatis bonis, per falsa & mala. Angelus autem cælestis per furari intelligit attribuere sibi illa quæ Domini sunt, ac vindicare sibi justitiam & meritum Ipsius. PRÆCEPTUM, *non adulteraberis*; homo per adulterari intelligit adulterium committere, scortari, obscæna facere, lasciva loqui, & spurca cogitare. Angelus spiritualis per adulterari intelligit adulterare bona Verbi, & falsificare vera ejus. Angelus autem cælestis per adulterari intelligit negare Divinum Domini, & prophanare Verbum. PRÆCEPTUM, *non occides*; homo per occidere etiam intelligit odio habere, & vindictam cupere usque ad necem. Angelus spiritualis pro occidere intelligit diabolum agere & necare animam hominis. Angelus autem cælestis pro occidere intelligit Dominum odio habere, & illa quæ Domini sunt. PRÆCEPTUM, *Non falsè testaberis*; homo per falsè testari etiam intelligit mentiri & diffamare. Angelus spiritualis pro falsè testari intelligit dicere & persuadere quod falsum sit verum, ac malum sit bonum, & vicissim. Angelus autem cælestis pro falsè testari intelligit blasphemare Dominum & Verbum. Ex his videri potest, quomodo evolvitur & extrahitur spirituale & cæleste ex sensu naturali Verbi, cui insunt: & quod mirabile est, quod Angeli extrahant sua, præter quod sciant quid homo cogitat; at usque cogitationes angelorum & hominum unum faciunt per correspondentias, sicut finis, causa & effectus; fines etiam actualiter sunt in Regno cælesti, causæ in Regno spirituali, & effectus in Regno naturali: ipsa conjunctio per correspondentias talis est ex creatione; inde nunc est consociatio cum angelis per Verbum.

68. Quod consociatio hominis cum angelis sit per sensum naturalem seu literalem Verbi, est quoque, quia in unoquovis homine ex creatione sunt tres gradus vitæ, cælestis, spiritualis & naturalis; sed homo in naturali est, quamdiu est in mundo, & tunc tantum in spirituali quantum in genuinis veris est, & tantum in cælesti quantum in vita secundum illa est; at usque non venit in ipsum spirituale aut cæleste quam post mortem. Sed de hac re plura alibi.

69. Ex his constare potest, quod in solo Verbo, per id quod sit conjunctio cum Domino, & consociatio cum angelis, sit spiritus & vita, sicut Dominus docet,,, *Verba, quæ Ego loquor vobis, spiritus & vita sunt*,, Joh. VI. 63.,, *Aqua, quam Ego dabo vobis, fiet fons aquæ salientis in vitam æternam*,, Joh. IV. 14.,, *Homo non ex solo pane vivit, sed ex omni verbo egrediente ex ore Dei*,, Matth. IV. 4.,, *Operamini cibum, qui manet in vitam æternam, quem Filius hominis vobis dabit*,, Joh. VI. 27.

Quod Verbum in omnibus Cælis sit, & quod inde sapientia angelica.

70. Quod Verbum in Cælis sit, non est hactenus notum, nec potuit notum fieri, quamdiu Ecclesia ignoravit, quod angeli & spiritus sint homines similes hominibus in mundo, & quod illis similia sint quæ hominibus in omni re, cum sola differentia, quod illi spirituales sint, & quod omnia quæ apud illos sunt, ex origine spirituali sint, & quod homines in mundo naturales sint, & quod omnia apud eos ex origine naturali sint; quamdiu hoc latuit, non potuit sciri, quod Verbum etiam in cælis sit, & quod legatur ab angelis ibi, & quoque a spiritibus qui sub cælis sunt. Sed ne hoc lateret in perpetuum, datum est mihi in consortio esse cum angelis & spiritibus, & loqui cum illis, & videre quæ apud illos, & postea referre plura quæ audivi & vidi; hoc factum est in Opere de CÆLO ET INFERNO Anno 1748 Londini edito: ex quo videri potest, quod angeli & spiritus sint homines, & quod omnia in copia apud illos sint, quæ apud homines in mundo. Quod angeli & spiritus homines sint, videatur in illo Opere n. 73 ad 77, & n. 453 ad 456: quod similia sint apud illos, quæ apud homines in mundo, n. 170 ad 190: tum etiam quod Cultus Divinus, & quod Prædicationes in Templis apud illos sint, n. 221 ad 227: & quod Scripturæ & quoque Libri, n. 258 ad 264: & quod Verbum, n. 259.

71. Quod Verbum in Cælo attinet, hoc scriptum est stylo spirituali, qui prorsus differt a stylo naturali: stylus spiritualis consistit ex meris literis, quarum unaquævis involvit sensum, & sunt punctationes super literis, quæ exaltant sensum. Literæ apud Angelos Regni spiritualis sunt similes literis typographicis in nostro mundo; & literæ apud Angelos Regni cælestis, quarum unaquævis etiam involvit integrum sensum, sunt similes vetustis literis Hebraicis, inflexæ vario modo, cum signis supra & intra. Quia talis est scriptura illorum, ideo non aliqua Nomina personarum & locorum in illorum Verbo sunt, quæ in nostro,

ſtro, ſed pro Nominibus ſunt res, quas ſignificant; ſicut pro Moſe Verbum Hiſtoricum, pro Elia Verbum Propheticum; pro Abrahamo, Iſaco & Jacobo, Dominus quoad Divinum & Divinum Humanum; pro Aharone Sacerdotium, pro Davide Regium, utrumque Domini; pro nominibus duodecim filiorum Jacobi, ſeu tribuum Iſraelis, varia Cæli & Eccleſiæ; ſimilia pro nominibus duodecim diſcipulorum Domini; pro Zione & Hieroſolyma, Eccleſia quoad Verbum & quoad Doctrinam e Verbo; pro Terra Canaane ipſa Eccleſia; pro Urbibus ibi cis & trans Jordanem, varia quæ Eccleſiæ & ejus Doctrinæ ſunt; ſimiliter in reliquis. Simile eſt cum Numeris, hi nec in Verbo, quod in cælo eſt, ſunt, ſed pro illis res, quibus numeri, qui in noſtro Verbo ſunt, correſpondent. Ex his conſtare poteſt, quod Verbum in Cælo ſit Verbum correſpondens noſtro Verbo, & ſic quod unum ſint; nam correſpondentiæ faciunt unum.

72. Hoc mirabile eſt, quod Verbum in cælis ita ſcriptum ſit, ut ſimplices illud ſimpliciter intelligant, ac ut ſapientes ſapienter; ſunt enim plures punctationes & ſignationes ſuper literis, quæ, ut dictum eſt, exaltant ſenſum; ſimplices ad illas non attendunt, nec illas norunt, at ſapientes attendunt, quiſque ſecundum ſuam ſapientiam, uſque ad ſummam. Exemplar Verbi ab angelis a Domino inſpiratis ſcriptum, apud unamquamque ſocietatem Cæli majorem in Sacrario ejus, repoſitum eſt, ne illud quoad aliquod punctum alibi immutetur. Verbum noſtrum quidem in eo ſimile eſt Verbo in Cælo, quod ſimplices illud ſimpliciter intelligant, & ſapientes ſapienter, ſed hoc fit alio modo.

73. Quod omnis ſapientia ſit Angelis per Verbum, hoc fatentur ipſi, nam quantum in Verbi intellectu ſunt, tantum in luce ſunt: Lux Cæli eſt Divina Sapientia, quæ coram oculis eorum eſt Lux. In Sacrario, in quo Exemplar Verbi repoſitum eſt, eſt Lux flammea & candida, excedens omnem gradum lucis, quæ extra illud in Cælo eſt. Cauſa eadem eſt, quæ ſupra dicta, quod Dominus ſit in verbo.

74. Sapientia Angelorum cæleſtium excedit ſapientiam Angelorum ſpiritualium, pæne ſicut ſapientia angelorum ſpiritualium excedit ſapientiam hominum; & hoc ex cauſa, quia Angeli cæleſtes in bono amoris a Domino ſunt, & Angeli ſpirituales in veris ſapientiæ a Domino ſunt; & ubi bonum amoris eſt, ibi reſidet ſapientia ſimul, at ubi vera ſunt, ibi non reſidet plus ſapientiæ, quam quantum ſimul bonum amoris. Hæc cauſa eſt, quod Verbum in Regno cæleſti aliter ſcriptum ſit, quam Verbum in Regno ſpirituali; nam in Verbo Regni cæleſtis ſunt expreſſa bona amoris, & ſigna ſunt affectiones, at in Verbo Regni ſpiritualis ſunt expreſſa vera ſapientiæ, & ſigna ſunt perceptiones.

75. Ex his concludi poteſt, qualis ſapientia in Verbo, quod in mundo eſt, recondita latet; in hoc enim latet omnis ſapientia angelica, quæ ineffabilis eſt, eſt enim continens ejus; & in illam venit homo poſt mortem, qui a Domino per Verbum Angelus fit.

Quod Ecclesia sit ex Verbo, & quod talis sit qualis ei est intellectus Verbi.

76. Quod Ecclesia sit ex Verbo, hoc non venit in dubium; nam Verbum est ipsum Divinum Verum, n. 1 ad 4. Ex Verbo est Doctrina Ecclesiæ, n. 50 ad 61. Et per Verbum est conjunctio cum Domino, n. 62 ad 69. Sed quod Intellectus Verbi faciat Ecclesiam, hoc in dubium venire potest, quoniam sunt qui credunt, quod ab Ecclesia sint quia Verbum habent, id legunt vel a prædicatore audiunt, & aliquid ex sensu literæ ejus sciunt: sed quomodo hoc & illud in Verbo intelligendum est, non sciunt, & quidam non tanti æstimant: quare hic confirmabitur, quod non Verbum faciat Ecclesiam, sed intellectus ejus, & quod Ecclesia talis sit, qualis est intellectus Verbi apud illos, qui in Ecclesia sunt. Hoc confirmatur ex his.

77. Verbum est Verbum secundum intellectum ejus apud hominem, hoc est, sicut intelligitur, si non intelligitur, Verbum quidem vocatur Verbum, sed apud hominem non est. Verbum est Veritas secundum intellectum ejus, nam potest Verbum non Veritas esse, potest enim falsificari. Verbum est spiritus & vita secundum intellectum ejus, nam litera absque intellectu ejus est mortua. Quoniam homini est veritas & vita secundum intellectum Verbi, est quoque ei fides & amor secundum illum, nam veritas est fidei, & amor est vitæ. Nunc quia per fidem & amorem, & secundum illa, est Ecclesia, sequitur quod per intellectum Verbi, & secundum illum, Ecclesia sit Ecclesia, Ecclesia nobilis si in genuinis veris est, ignobilis si non in genuinis veris, & destructa si in falsificatis veris.

78. Præterea Dominus apud hominem præsens est & ei conjunctus per Verbum, quoniam Dominus est Verbum, & in illo quasi loquitur cum homine, tum quia Dominus est ipsum Divinum Verum, & quoque Verbum est illud. Ex hoc patet, quod Dominus apud hominem præsens sit, & simul illi conjunctus, secundum intellectum Verbi, nam secundum illum est homini veritas & inde fides, tum etiam amor & inde vita: sed est Dominus præsens apud hominem per lectionem Verbi, at ei conjunctus per intellectum veri ex Verbo, & secundum illum; & quantum Dominus homini conjunctus est, tantum in homine est Ecclesia. Ecclesia est in homine, Ecclesia quæ extra illum est, est Ecclesia apud plures, in quibus est Ecclesia; hoc intelligitur per Domini verba ad Pharisæos interrogantes, quando venit Regnum Dei ,, *Regnum Dei intra vos est* ,, Luc. XVII. 21; per Regnum Dei intelligitur ibi Dominus, & ab Ipso Ecclesia.

79. In multis locis apud Prophetas agitur de intellectu Verbi, ubi agitur de Ecclesia, & docetur quod non alibi sit Ecclesia, quam ubi Verbum juste intelligitur, & quod talis sit Ecclesia, qualis est intellectus Verbi apud illos qui in illa sunt: multis in locis apud Prophetas etiam describitur Ecclesia apud gentem Israeliticam & Judaicam, quod prorsus destructa & nulla facta sit per id, quod sensum seu intellectum Verbi falsificaverint, nam aliud non destruit Eccle-

cleſiam. Intellectus Verbi tam verus quam falſus deſcribitur apud Prophetas per Ephraimum, imprimis apud Hoſcheam, nam per Ephraimum in Verbo ſignificatur Intellectus Verbi in Eccleſia: & quia intellectus Verbi facit Eccleſiam, ideo Ephraim vocatur *Filius pretioſus, & natus delitiarum*,, Jerem. XXXI. 21. *Primogenitus*, Jerem. XXXI. 20. *Robur capitis Jehovæ*,, Pſalm. LX. 9. Pſalm. CVIII. 9. *Potens*, Sach. X. 7. *Impletus arcu*, Sach. IX. 13: & filii *Ephraimi vocantur armati & jaculatores arcus*, Pſalm. LXXVIII. 9; per arcum ſignificatur doctrina ex Verbo pugnans contra falſa. Ideo etiam *Ephraim ad dextram Iſraelis translatus eſt, & benedictus: tum loco Rubenis acceptatus*, Gen. XLVIII. 5. 11, ſeq. Et ideo *Ephraim una cum fratre ſuo Menaſſe, a Moſe in Benedictione filiorum Iſraelis ſub nomine Joſephi patris illorum ſupra omnes exaltatus eſt*,, Devtr. XXXIII. 13 ad 17. Qualis autem Eccleſia eſt, quando Intellectus Verbi eſt deperditus, per Ephraimum etiam apud Prophetas deſcribitur, imprimis apud Hoſcheam; ut patet ex his,, *Iſrael & Ephraim corruent. Ephraim in ſolitudinem erit. Ephraim oppreſſus & concuſſus judicii. Ego ero ut leo Ephraimo, rapiam & ibo, auferam & non eripiens*,, Hoſch. V. 5. 9. 11. 12. 13. 14.,, *Quid faciam tibi Ephraim, quia ſanctitas tua, ſicut nubes auroræ, & ſicut ros mane cadens, abit*,, Hoſch. VI. 4. *Non habitabunt in terra Jehovæ, revertetur Ephraim Ægyptum, & in Aſſyria immundum comedet*,, Hoſch. IX. 3; terra Jehovæ eſt Eccleſia; Ægyptus eſt ſcientificum naturalis hominis; Aſſyria eſt ratiocinatio inde, ex quibus Verbum quoad intellectum ejus falſificatur; ideo dicitur, quod Ephraim in Ægyptum revertetur, & in Aſſyria immundum comedet.,, *Ephraim paſcens ventum, & perſequitur eurum; omni die mendacium & vaſtationem multiplicat; fœdus cum Aſſyrio pangit, & oleum in Ægyptum defertur*,, Hoſch. XII. 2; paſcere ventum, perſequi eurum, ac multiplicare mendacium & vaſtationem, eſt falſificare vera, & ſic deſtruere Eccleſiam. Simile etiam ſignificatur per ſcortationem Ephraimi; nam ſcortatio ſignificat falſificationem intellectus Verbi, hoc eſt, genuini veri ejus; in his,, *Ego novi Ephraimum, quod omnino ſcortatus ſit, & pollutus ſit Iſrael*,, Hoſch. V. 3.,, *In domo Iſraelis vidi rem fœdam, ibi ſcortatus eſt Ephraim, & pollutus eſt Iſrael*,, Hoſch. VI 10: Iſrael eſt ipſa Eccleſia, & Ephraim eſt intellectus Verbi, ex quo & ſecundum quem eſt Eccleſia, quare dicitur ſcortatus eſt Ephraim & pollutus eſt Iſrael. Quoniam Eccleſia apud Judæos per falſificationes Verbi plane deſtructa fuit, ideo de Ephraimo ita dicitur,, *Dabo te Ephraim, tradam te Iſrael, ſicut Adamam, & ponam te ſicut Zeboim*,, Hoſch. XI. 8. Nunc quia apud Prophetam Hoſcheam a primo Capite ad ultimum ibi agitur de falſificatione Verbi, & de deſtructione Eccleſiæ per illam, & quia per ſcortationem ſignificatur falſificatio veri ibi, ideo mandatum eſt illi Prophetæ, ut repræſentaret illum ſtatum Eccleſiæ per quod acciperet ſibi ſcortum in mulierem, & ex illa gigneret filios, Cap. I. ac iterum ut acciperet mulierem adulteram; Cap. III. Hæc allata ſunt, ut ex Verbo ſciatur & confirmetur, quod Eccleſia talis ſit qualis eſt intellectus Verbi in illa, præſtans & pretioſa, ſi intellectus ejus ſit ex genuinis veris ex Verbo, at deſtructa, imo fœda, ſi ex falſificatis. Ad confirmationem, quod per Ephraimum ſignificetur intellectus Verbi, & in oppoſito ſenſu ille falſificatus, & quod

inde fit destructio Ecclesiæ, conferri possunt reliqua loca, in quibus de Ephraimo agitur, ut Hosch. IV. 17. 18. Cap. VII. 1. 11. Cap. VIII. 9. 11. Cap. IX. 11. 12. 13. 16. Cap. X. 11. Cap. XI. 3. Cap. XII. 1. 9. 15. Cap. XIII. 1. 12. Esaj. XVII 3. Cap. XXVIII. 1. Jerem. IV. 15. Cap. XXXI. 6. 18. Cap. L. 19. Ezech. XXXVII. 16. Cap. XLVIII. 5. Obad. Vers. 9. Sachar. IX. 10.

Quod in singulis Verbi sit conjugium Domini & Ecclesiæ, & inde conjugium boni & veri.

80. Quod in singulis Verbi sit conjugium Domini & Ecclesiæ, & inde conjugium boni & veri, hactenus non visum est, nec videri potuit, quia sensus spiritualis Verbi non prius detectus est, & id non videri potest nisi per illum. Sunt enim bini sensus in Verbo, latentes in sensu literæ ejus, spiritualis & cælestis; in Spirituali sensu se referunt illa quæ in Verbo sunt, maxime ad Ecclesiam, & in Cælesti maxime ad Dominum; tum in Spirituali sensu se referunt illa ad Divinum Verum, & in Cælesti ad Divinum Bonum; inde est in sensu literæ Verbi illud conjugium. Sed hoc non apparet alicui, nisi qui ex sensu spirituali & cælesti Verbi scit vocum & nominum significationes, nam quædam voces & nomina prædicantur de bono, & quædam de vero, & quædam includunt utrumque; quare absque illa cognitione Conjugium illud in singulis Verbi non videri potuit. Hæc causa est, quod hoc Arcanum non prius detectum fuerit.

81. Quia tale Conjugium in singulis Verbi est, ideo multoties in Verbo sunt binæ Expressiones, quæ apparent sicut Repetitiones ejusdem rei, attamen non sunt repetitiones, sed una se refert ad bonum, & altera ad verum, & utraque simul sumta facit conjunctionem illorum, ita unam rem; inde etiam est Divinitas Verbi, & Sanctitas ejus; nam in omni Opere Divino est Bonum conjunctum Vero, & Verum conjunctum Bono.

82. Dicitur, quod in singulis Verbi sit conjugium Domini & Ecclesiæ, & inde conjugium boni & veri, quia ubi conjugium Domini & Ecclesiæ est, ibi etiam conjugium boni & veri est, est enim hoc ab illo; nam cum Ecclesia seu homo Ecclesiæ in veris est, tunc Dominus in vera ejus influit cum bono, & illa vivificat; seu quod idem, cum Ecclesia seu homo Ecclesiæ per vera in intelligentia est, tunc Dominus per bonum amoris & charitatis in intelligentiam ejus influit, & sic ei infundit vitam.

83. Sunt binæ Facultates vitæ apud unumquemvis hominem, quæ vocantur Intellectus & Voluntas; Intellectus est receptaculum veri, & inde sapientiæ, & Voluntas est receptaculum boni & inde amoris; hæc unum facient, ut homo sit homo Ecclesiæ; ac unum faciunt, dum homo intellectum format ex genuinis veris, & hoc fit ad apparentiam sicut ab illo, & dum Voluntas ejus impletur bono amoris, hoc fit a Domino; inde homini vita veri & vita boni est,

est, vita veri in intellectu ex voluntate, & vita boni in voluntate per intellectum; hoc est conjugium veri & boni apud hominem, tum conjugium Domini & Ecclesiæ apud illum. Sed de reciproca hac conjunctione, quæ hic vocatur conjugium, in Sapientia Angelica de DIVINA PROVIDENTIA, de DIVINO AMORE ET DE DIVINA SAPIENTIA, & de VITA videbitur.

84. Quod in Verbo sint binæ Expressiones, quæ apparent sicut Repetitiones ejusdem rei, a legentibus, qui ad id attendunt, potest videri, ut frater & egenus, vastitas & solitudo, vacuitas & inanitas, hostis & inimicus, peccatum & iniquitas, ira & excandescentia, gens & populus, gaudium & lætitia, luctus & lachrymatio, justitia & judicium, &c: quæ apparent sicut synonyma, cum tamen usque non sunt, nam frater, pauper, vastitas, hostis, peccatum, ira, gens, gaudium, luctus, justitia, prædicantur de bono, & in opposito sensu de malo; at socius, egenus, solitudo, inanitas, inimicus, iniquitas, excandescentia, populus, lætitia, lachrymatio, judicium, prædicantur de vero, & in oppositio sensu de falso, & tamen apparet legenti, qui hoc arcanum non novit, quod pauper & egenus, vastitas & solitudo, vacuitas & inanitas, hostis & inimicus, una res sint, similiter peccatum & iniquitas, ira & excandescentia, gens & populus, gaudium & lætitia, luctus & lachrymatio, justitia & judicium, & tamen non una res sunt, sed una res fiunt per conjunctionem. In Verbo etiam conjunguntur plura, ut ignis & flamma, aurum & argentum, æs & ferrum, lignum & lapis, panis & aqua, panis & vinum, purpura & byssus &c. & hoc, quia ignis, aurum, æs, lignum, panis, purpura, significant bonum, ac flamma, argentum, ferrum, lapis, aqua, vinum & byssus significant verum: similiter, quod dicatur quod amaturi sint Deum ex toto corde & ex tota anima, tum quod Deus creaturus sit in homine novum cor & novum spiritum, cor enim prædicatur de bono amoris, anima de vero ex illo bono. Sunt etiam voces, quæ quia de utroque tam bono quam vero participant, solitarie absque adjunctis aliis dicuntur; sed hæc & plura alia, non exstant nisi coram Angelis, & coram illis, qui dum in sensu naturali, etiam in sensu spirituali, sunt.

85. Quod binæ tales Expressiones in Verbo sint, quæ apparent sicut repetiones ejusdem rei, prolixum foret ex Verbo ostendere, nam chartas impleret: sed ut tollatur dubium, velim loca afferre, ubi JUDICIUM & JUSTITIA simul dicuntur, tum ubi GENS & POPULUS, ut & ubi GAUDIUM & LÆTITIA. Loca ubi JUDICIUM & simul JUSTITIA nominantur, hæc sint „ Urbs plena erat *Judicio*, *Justitia* pernoctabat, Esaj. I. 21. „ Zion in *Justitia* redimetur, & reduces ejus in *Judicio* „ Esaj. I. 27. „ Exaltetur Jehovah Zebaoth in *Judicio*, & Deus Sanctus Sanctificetur in *Justitia* „ Esaj. V. 16. „ Sedebit super throno Davidis & super Regno ejus, ad stabiliendum illud in *Judicio* & in *Justitia*, „ Esaj. IX. 6. „ Exaltetur Jehovah, quia inhabitat altum, & implevit terram *Judicio* & *Justitia*, „ Esaj. XXXIII. 5. „ Dixit Jehovah, custodite *Judicium* & facite *Justitiam*; quia prope est *Salus* mea, ut *Justitia* mea reveletur „ Esaj. LVI. 1. „ Quasi gens quæ *Justitiam* fecit, & *Judicium* Dei sui non deseruit: rogent *Judicia Justitiæ* „ Esaj. LVIII. 2. Jura per vivum Jehovam in *Judicio* & in *Justitia* „

ſtitia,, Jer. IV. 2.,, De hoc glorietur qui gloriatur, quod Jehovah faciat *Judicium* & *Juſtitiam* in terra,, Jerem. IX. 23.,, Facito *Judicium* & *Juſtitiam*. Væ ædificanti domum ſuam ſine *Juſtitia*, & hyperoa ſua ſine *Judicio*. Nonne pater tuus fecit *Judicium* & *Juſtitiam*, & tunc bene illi,, Jer. XXXII. 3. 13. 15.,, Suſcitabo Davidi germen juſtum, qui regnet Rex, & faciat *Judicium* & *Juſtitiam* in terra,, Jer. XXIII. 5. Cap. XXXIII. 15.,, Si vir fuerit juſtus, qui fecerit *Judicium* & *Juſtitiam*,, Ezech XVIII. 5.,, Si impius reverſus fuerit, & fecerit *Judicium* & *Juſtitiam*, non fiet mentio contra eum, *Judicium* & *Juſtitiam* fecit, vivendo vivet,, Ezech. XXXIII. 14. 16. 19.,, Deſponſabo Me tibi in æternum in *Juſtitia* & in *Judicio*; & in *Miſericordia* & in *Miſerationibus*,, Hoſch. II. 19. Fluet ſicut aqua *Judicium*, & *Juſtitia* ſicut torrens fortis,, Amos V. 24,, Convertiſtis *Judicium* in fel, & fructum *Juſtitiæ* in abſinthium,, Amos VI. 12.,, Jehovah litiget litem meam, & faciat *Judicium* mihi, & educat me in lucem, & videam *Juſtitiam* Ipſius,, Mich. VII. 9.,, Jehovah *Juſtitia* tua ſicut montes Dei, *Judicia* tua abyſſus magna,, Pſalm. XXXVI. 7.,, Jehovah educet ſicut lucem *Juſtitiam* ſuam, & *Judicium* ſicut meridiem,, Pſalm. XXXVII. 6,, Jehovah judicabit populum ſuum in *Juſtitia*, & miſeros ſuos in *Judicio*,, Pſalm. LXXII. 2.,, *Juſtitia* & *Judicium* fulcrum Throni tui,, Pſalm. LXXIX. 5.,, Cum didicero *Judicia Juſtitiæ* tuæ. Septies in die laudo Te ſuper *Judiciis Juſtitiæ tuæ*,, Pſalm. CXIX. 7. 164.,, Gad *Juſtitiam* Jehovæ facit, & *Judicium* Ipſius cum Iſraele,, Deutr. XXXIII. 21.,, Spiritus veritatis arguet mundum de *Juſtitia* & de *Judicio*,, Joh. XVI. 8. 10: & alibi. Quod Judicium & Juſtitia toties dicantur, eſt quia Judicium dicitur de veris, & Juſtitia de bono, quare per facere Judicium & Juſtitiam etiam intelligitur facere ex vero & ex bono. Quod Judicium dicatur de vero & Juſtitia de bono, eſt quia Regimen Domini in Regno ſpirituali vocatur JUDICIUM, & Regimen Domini in Regno cæleſti vocatur JUSTITIA, de quo videatur in Opere de CÆLO ET INFERNO n. 214. 215. Quia Judicium dicitur de vero, ideo in quibuſdam locis dicitur *Veritas* & *Juſtitia*, ut Eſaj. XI. 5. Pſalm. LXXXV. 12; & alibi.

86. Quod Repetiones ſicut ejusdem rei, propter conjugium boni & veri, in Verbo ſint, clarius poteſt videri ex locis ubi dicuntur GENTES & POPULI; ut in his;,, Væ *Genti* peccatrici, *Populo* gravi iniquitate,, Eſaj. I. 4.,, *Populi* ambulantes in tenebris viderunt lucem magnam, multiplicaſti *Gentem*,, Eſaj. IX. 1. 2.,, Aſchur virga iræ meæ, contra *Gentem* hypocriticam mittam illum, contra *Populum* excandeſentiæ meæ mandabo illum,, Eſaj. X. 5. 6.,, Fiet in die illo, radicem Jiſchaji, qui ſtans in ſignum *Populorum Gentes* quærent,, Eſaj. XI. 10.,, Jehovah percutiens *Populos* plaga non curabili, dominans cum ira *Gentibus*,, Eſaj. XIV. 6.,. In die illo adducetur munus Jehovæ Zebaoth *Populus* diſtractus & expilatus, & *Gens* delineata & conculcata,, Eſaj. XVI. 2.,, Honorabunt Te *Populus* validus, urbs *Gentium* potentium timebunt Te,, Eſaj. XXV. 3,, Jehovah abſorbebit obvolutionem ſuper omnes *Populos*, & velamen ſuper omnes *Gentes*,, Eſaj. XXV. 8.,, Appropinquate *Gentes*, & *Populi* auſcultate,, Eſaj. XXXIV. 1.,, Vocavi Te in fœdus *Populo*, in lucem *Gentium*,, Eſaj XLII. 6,, Omnes *Gentes* congregentur una, & conveniant *Populi*,, Eſaj.

ſaj. XLIII. 9.„ Ecce tollam erga *Gentes* manum meam, & erga *Populos* ſignum meum„ Eſaj. XLIX. 22.„ In teſtem *Populis* dedi Ipſum, principem & legiſlatorem *Gentibus*„ Eſaj. LIV. 4. 5.„ Ecce *Populus* veniens e terra ſeptentrionis, & *Gens* magna e lateribus terræ„ Jer. VI. 22. 23.„ Non audire te faciam amplius calumniam *Gentium*, & opprobrium *Populorum* non portabis amplius„ Ezech. XXXVI 15.„ Omnes *Populi* & *Gentes* Ipſum colent„ Dan. VII. 14.„ Ne dicterium de illis faciant *Gentes*, & dixerint in *Populis*, ubi Deus eorum„ Joel. II. 17. Reliquiæ *Populi* mei deprædabuntur illos, & reſidui *Gentis* meæ hæreditabunt eos„ Zeph. II. 9.„ Venient *Populi* multi, & *Gentes* numeroſæ ad quærendum Jehovam Zebaoth in Hieroſolyma„ Sachar. VIII. 22.„ Viderunt oculi mei Salutare tuum, quod præparaſti ante faciem omnium *Populorum*, lumen in revelationem *Gentium*„ Luc. II. 30. 31. 32.„ Redemiſti nos ſangvine tuo ex omni *Populo* & *Gente*„ Apoc V. 9.„ Oportet te rurſus prophetare ſuper *Populos* & *Gentes*„ Apoc. X. 11.„ Pones Me in caput *Gentium*, *Populus*, quem non noveram, ſervient Mihi„ Pſalm. XVIII. 44.„ Jehovah irritum reddit conſilium *Gentium*, ſubvertit cogitationes *Populorum*„ Pſalm. XXXIII. 10.„ Ponis nos proverbium inter *Gentes*, motionem capitis inter *Populos*„ Pſalm. XLIV. 15.„ Jehovah ſubjiciet *Populos* ſub nos, & *Gentes* ſub pedes noſtros. Regnavit Jehovah ſuper *Gentes*; ſpontanei *Populorum* congregati ſunt„ Pſalm. XLVII. 4. 9. 10.„ Confitebuntur Te *Populi*, lætabuntur & jubilabunt *Gentes*; eo quod judicaturus ſis *Populos* rectitudine, & *Gentes* in terra ducturus es„ Pſalm. LXVII. 3. 4. 5.„ Memento mei Jehovah in beneplacito *Populi* tui, ut læter in gaudio *Gentium* tuarum„ Pſalm. CVI. 4. 5: præter alibi. Quod Gentes & ſimul Populi dicantur, eſt quia per Gentes intelliguntur qui in bono ſunt, & in oppoſito ſenſu qui in malo; & per Populos qui in veris, & in oppoſito ſenſu qui in falſis: quare illi qui e Spirituali Regno Domini ſunt, vocantur Populi, & illi qui e Cæleſti Regno Domini ſunt, vocantur Gentes; nam in Spirituali Regno ſunt omnes in veris & inde in ſapientia, in Cæleſti autem Regno ſunt omnes in bono & inde in amore.

87. Simile eſt cum reliquis, ſicut quod ubi dicitur Gaudium etiam dicatur Lætitia, ut in his„ Ecce *Gaudium* & *Lætitia* occidere bovem„ Eſaj. XXII. 13. *Gaudium* & *Lætitia* aſſequentur, fugient triſtitia & gemitus„ Eſaj. XXXV. 10. Cap. LI 11.„ Exciſum eſt e domo Dei noſtri *Lætitia* & *Gaudium*„ Joel. I. 16.„ Abrogabitur vox *Gaudii* & vox *Lætitiæ*„ Jer. VII. 34. Cap. XXV. 10.„ Jejunium decimi erit domui Jehudæ in *Gaudium* & *Lætitiam*„ Sach VIII. 19.„ Ut *Gaudeamus* omnibus diebus noſtris, *Lætifica* nos„ Pſalm. XC. 14. 15.„ *Lætemini* in Hieroſolyma, *Gaudete* in ea„ Eſaj. LXVI. 10.„ *Gaude* & *Lætare* filia Edomi„ Thren. IV. 21.„ *Lætabuntur* Cæli, & *Gaudebit* terra„ Pſalm. LXVIII. 4.„ Audire me facient *Gaudium* & *Lætitiam*„ Pſalm. LI 10.„ *Gaudium* & *Lætitia* invenietur in Zione, confeſſio & vox cantus„ Eſaj. LI. 3.„ Erit *Lætitia*, & multi ſuper nativitate Ipſius *Gaudebunt*„ Luc. I. 14.„ Ceſſare faciam vocem *Gaudii* & vocem *Lætitiæ*, vocem ſponſi & vocem ſponſæ„ Jer. VII. 34. Cap. XVI. 9. Cap. XXV. 10.„ Adhuc audietur in loco hoc vox *Gaudii* & vox *Lætitiæ*, & vox ſponſi & vox ſponſæ„ Jerem. XXXIII. 10. 11; &

F

11; & alibi. Quod utrumque tam gaudium quam lætitia dicatur, est quia gaudium est boni & lætitia est veri, seu gaudium est amoris & lætitia est sapientiæ, est enim gaudium cordis & lætitia animæ, seu est gaudium voluntatis & lætitia intellectus. Quod conjugium Domini & Ecclesiæ etiam in his sit, patet ex eo, quod dicatur, *Vox gaudii & vox lætitiæ, vox Sponsi & vox Sponsæ*, Jerem. VII. 34. Cap. XVI. 9. Cap. XXV. 10. Cap. XXXIII. 10. 11, & Dominus est Sponsus & Ecclesia est Sponsa; quod Dominus sit Sponsus, videatur Matth IX. 15. Marc. II. 19. 20. Luc. V. 35. & quod Ecclesia sit sponsa, Apoc. XXI. 2. 9. Cap. XXII. 17: quare Johannes Baptista dicit de Jesu, *Qui habet sponsam Sponsus est*, Joh. III. 29.

88. Propter conjugium Domini cum Ecclesia, seu quod idem est, propter Conjugium Divini Boni & Divini Veri, in singulis Verbi, permultis in locis dicitur Jehovah & Deus, ac Jehovah & Sanctus Israelis, sicut forent duo, cum tamen unum sunt; per Jehovam enim intelligitur Dominus quoad Divinum Bonum, & per Deum Dominus quoad Divinum Verum. Quod Jehovah & Deus, tum Jehovah & Sanctus Israelis in permultis locis in Verbo dicantur, & tamen intelligatur Unus, qui est Dominus, in DOCTRINA DE DOMINO, n. 34. 38 & 46, videatur

89. Quoniam in omnibus & singulis Verbi est Conjugium Domini & Ecclesiæ, constare potest, quod omnia & singula Verbi de Domino agant, ut in DOCTRINA de DOMINO n. 1 ad 7, cæptum est demonstrare: Ecclesia, de qua etiam agitur, est quoque Dominus, nam docet Dominus, quod homo Ecclesiæ sit in Ipso, & Ipse in illo, Joh. VI. 56. Cap. XIV. 20. 21. Cap. XV. 5. 7.

90. Quia de Divinitate & Sanctitate Verbi hic agitur, aliquid memorabile illis, quæ hactenus dicta sunt, adjicere licet. Quondam ad me e Cælo missa est chartula exarata literis Hebraicis, sed scriptis sicut apud Antiquos, apud quos illæ literæ, quæ hodie quoad aliquam partem lineares sunt, fuerunt inflexæ cum corniculis sursum vergentibus, & dicebant Angeli, qui tunc apud me erant, quod scirent integros sensus ex ipsis literis, & quod illos scirent imprimis ex flexuris linearum & apicum literæ, & explicabant, quid significarent seorsim & quid conjunctim, dicentes quod H, quod additum est nominibus Abrami & Sarai, significaret Infinitum ac Æternum; Explicabant etiam coram me sensum Verbi Psalm. XXXII. Vers. 2, ex solis literis seu syllabis, quod sensus illarum in summa esset, *Quod Dominus etiam misericors sit illis qui malefaciunt*: informabant me, quod Scriptura in Tertio Cælo ex literis inflexis & varie incurvatis, quarum unaquævis haberet sensum, constaret; & quod Vocales ibi essent pro sono, qui correspondet affectioni, & quod in illo Cælo non possent enuntiare Vocales i & e, sed pro illis y & eu, & quod Vocales a, o & u illis in usu essent, quia dant sonum plenum: tum quod non exprimerent aliquas literas consonantes aspere, sed molliter, & quod inde sit quod literæ quædam Hebraicæ intus punctatæ sint, in signum ut molliter enuntientur, dicentes, quod asperitas in literis esset in usu in spirituali Cælo, ex causa quia ibi in veris sunt, & verum admittit asperum, non autem bonum, in quo sunt Angeli Regni cælestis seu Tertii Cæli. Dicebant etiam, quod Verbum apud se con-

conscriptum haberent literis inflexis cum corniculis & apicibus significativis; ex quo patuit, quid significant hæc Domini,, *Non Jotha & Corniculum præteribit de Lege, donec omnia fiunt*,, Matth. V. 18. Tum,, *Facilius est Cælum & Terram transire, quam Legis unum Apicem cadere*,, Luc. XVI. 17.

Quod Hæreses ex sensu literæ Verbi captari possint, sed quod confirmare illas damnosum sit.

91. Supra ostensum est, quod Verbum non possit intelligi absque Doctrina, & quod Doctrina sit sicut Lucerna, ut genuina Vera videantur; & hoc ex causa, quia Verbum per meras Correspondentias conscriptum est, inde est, quod plura ibi Apparentiæ veri sint, & non nuda vera, & plura ad captum naturalis imo sensualis hominis scripta, sed tamen ita, ut simplices illud simpliciter possint intelligere, & intelligentes intelligenter, ac sapientes sapienter. Nunc quia Verbum tale est, possunt apparentiæ veri, quæ sunt vestita vera, pro nudis veris captari; quæ dum confirmantur, fiunt falsa: sed hoc fit ab illis, qui supra alios se credunt sapere, cum tamen non sapiunt, nam sapere est videre num verum sit antequam confirmatur, non autem confirmare quodcunque lubet; hoc faciunt illi, qui genio confirmandi pollent, & in fastu propriæ intelligentiæ sunt; illud autem faciunt qui amant vera, & afficiuntur illis, quia vera sunt, & faciunt illa usus vitæ; hi enim illustrantur a Domino, ac vident vera ex luce illorum; illi autem illustrantur a semet, & vident falsa etiam ex luce illorum.

92. Quod Apparentiæ veri, quæ sunt vestita vera, pro nudis veris ex Verbo captari possint, & quod, dum confirmantur, fiant falsa, constare potest ex tot Hæresibus, quæ in Christianismo fuerunt, & adhuc sunt. Ipsæ hæreses non damnant homines, sed vita mala, tum confirmationes falsitatum, quæ in hæresi sunt, ex Verbo, & per ratiocinia ex naturali homine, damnant. Quisque enim nascitur in Religionem parentum suorum, ab infantia initiatur in illam, & postea retinet illam, nec potest semet ipsum educere ex falsis ejus propter negotia in mundo: sed vivere male, & confirmare falsa usque ad destructionem genuini veri, hoc damnat: nam qui manet in sua Religione, & credit in Deum, ac intra Chtistanismum, credit in Dominum, & Verbum sanctum habet, & secundum Præcepta decalogi ex religione vivit, is non jurat in falsa, quare dum audit vera, & suo modo percipit illa, potest illa amplecti, & sic a falsis educi; non autem ille, qui falsa Religionis suæ confirmaverat, nam falsum confirmatum manet, & non potest exstirpari; est enim falsum post confirmationem, sicut quis juraverit in illud, imprimis si cohæret cum amore proprii, & inde fastu sapientiæ

93. Loquutus sum cum quibusdam in Mundo spirituali, qui ante plura sæcula vixerunt, & se confirmaverunt in falsis Religionis suæ, & compertus sum, quod in iisdem adhuc constanter manerent: & loquutus sum cum quibusdam ibi, qui ex eadem Religione fuerunt, & cogitaverunt sicut illi, sed non confir-

firmaverunt falsa ejus apud se, & compertus sum, quod instructi ab Angelis falsa rejecerint, & vera imbuerint; & quod hi salvati sint, non autem illi. Unusquisque homo post mortem instruitur ab angelis, & recipiuntur illi qui vera vident, & ex veris falsa, nam datur cuivis vera spiritualiter videre post mortem; vera vident illi qui non se confirmaverunt, sed qui se confirmaverunt, non volunt videre vera, & si vident, se retro vertunt, & tunc vel ad illa rident, vel illa falsificant.

94. Sed hoc illustretur per Exemplum: in Verbo multis in locis tribuitur Domino ira, excandescentia, vindicta, & quod puniat, dejiciat in infernum, tentet, & plura similia; qui hoc simpliciter credit, & propterea timet Deum, & sibi cavet a peccare contra Ipsum, ille propter simplicem illam fidem non damnatur; sed qui apud se confirmat illa eousque, ut credat, quod ira, excandescentia, vindicta, & sic talia quæ mali sunt, apud Dominum sint, & quod ex ira, excandescentia & vindicta hominem puniat, & in infernum dejiciat, ille damnatur, quia genuinum verum destruxit, quod est quod Dominus sit Ipse Amor, Ipsa Misericordia, & Ipsum Bonum, & Qui est illa, non potest irasci, excandescere, & vindicare. Quod illa Domino tribuantur, est ex apparentia. Similiter in multis aliis.

95. Quod plura in sensu literæ sint Vera apparentia, in quibus Vera genuina latent, & quod non damnosum sit secundum Vera cogitare & loqui, sed quod damnosum sit confirmare illa usque ad destructionem genuini Veri, quod intus latet, illustrari etiam potest per Exemplum in natura, quod adfertur, quia naturale clarius quam spirituale docet & persuadet. Coram oculis apparet, sicut Sol quovis die circum tellurem feratur, & quoque semel quotannis, inde in Verbo dicitur quod Sol oriatur & occidat, quod faciat mane, meridiem, vesperam & noctem, atque tempora veris, æstatis, autumni & hyemis, & sic dies & annos; cum tamen Sol immotus stat, est enim Oceanus igneus, & Tellus circumvolvitur quotidie, & circumfertur quotannis: homo qui ex simplicitate & ex ignorantia cogitat, quod circumferatur, non destruit veritatem naturalem, quæ est, quod Tellus quotidie rotetur circum axem, & quotannis feratur secundum eclipticam: at qui confirmat apparentem solis motum & cursum per Verbum, & per ratiocinia ex naturali homine, is infirmat veritatem, & quoque destruit illam. Quod Sol moveatur, est apparens verum, quod non moveatur, est genuinum verum, quisque potest loqui secundum apparens verum, & quoque loquitur, sed cogitare secundum illud ex confirmatione, hoc intellectum rationalem hebetat & opacat. Simile est cum stellis Cæli astriferi; apparens verum est, quod illæ quoque semel quotidie, sicut sol, circumferantur, quare dicitur etiam de stellis, quod oriantur & occidant; sed genuinum verum est, quod stellæ sint fixæ, & quod Cælum illarum immotum stet; attamen potest quisque secundum apparentiam loqui.

96. Quod damnosum sit confirmare apparens verum Verbi, usque ad destructionem genuini veri, quod intus latet, est quia omnia & singula sensus literæ Verbi communicant cum Cælo, & aperiunt illud, secundum illa, quæ supra n. 62 ad 69, dicta sunt. Cum itaque homo illum sensum applicat ad con-

firman-

firmandum amores mundi contrarios amoribus Cæli, tunc internum Verbi falsum fit; quare cum externum ejus, quod est sensus literæ, cujus internum est falsum, communicatur cum Cælo, tunc clauditur Cælum, nam Angeli, qui in interno Verbi sunt, rejiciunt illud. Ex quo patet, quod falsum internum seu verum falsificatum auferat communicationem cum Cælo, & claudat illud. Hæc causa est, quod confirmare aliquod falsum hæreticum, damnosum sit.

96. Verbum est sicut Hortus, qui Paradisus cælestis vocandus est, in quo cupediæ & delitiæ omnis generis sunt, cupediæ ex fructibus & delitiæ ex floribus, in cujus medio sunt arbores vitæ, juxta quas fontes aquæ vivæ; at circumcirca Hortum sunt arbores sylvæ: homo qui ex Doctrina in Divinis veris est, in medio est, ubi sunt arbores vitæ, & actualiter cupediis & delitiis inde fruitur: homo autem, qui non ex Doctrina in veris est, sed ex solo sensu literæ, is in circuitu est, & videt modo Sylvestria: at qui in Doctrina religionis falsæ est, & falsum ejus apud se confirmavit, ne quidem in sylva est, sed extra illam in campo arenoso, ubi nec gramen. Quod etiam tales status illorum post mortem sit, in suo loco confirmabitur.

97. Insuper sciendum est, quod sensus literæ Verbi sit custodia pro genuinis veris, quæ intus latent; & in eo est custodia, quod ille sensus possit huc illuc verti, & explicari secundum captum, & per id tamen internum non lædi & violari: non enim nocet, ut sensus literæ Verbi aliter ab uno quam ab altero intelligatur; sed id nocet, si Divina Vera, quæ intus latent, pervertantur, per hoc enim infertur Verbo violentia. Ne hoc fiat, custodit sensus literæ; & custodit apud illos, qui in falsis sunt ex religione, & falsa illa non confirmant, nam hi non aliquam violentiam inferunt. Hæc Custodia significatur per Cherubos, & quoque describitur per illos in Verbo. Illa significatur per Cherubos, qui, postquam Adamus cum uxore ejectus est ex Horto Edenis, ad introitum ejus positi sunt, de quibus hæc leguntur, *Cum Jehovah Deus expulerat hominem, habitare fecit ab oriente Horti Edenis Cherubos, & flammam gladii hinc inde vertentis se, ad custodiendum viam Arboris vitæ*,, Genes. III. 23. 24: per Cherubos significatur custodia; per viam arboris vitæ, significatur introitus ad Dominum, qui hominibus est per Verbum; per flammam gladii hinc inde vertentis se, significatur Divinum Verum in ultimis, quod est sicut Verbum in sensu literæ, qui ita verti potest. Simile intelligitur per *Cherubos ex auro positos super duabus extremitatibus Propitiatorii, quod erat super Arca, in Tabernaculo*,, Exod. XXV. 18 ad 21; quia hoc significabatur per Cherubos, ideo Dominus inter illos loquutus est cum Mose, Exod. XXV. 22. Cap. XXXVI. 9. Num. VII. 89; quod Dominus loquatur cum homine non nisi quam in pleno, & Verbum in sensu literæ est Divinum Verum in pleno, videatur supra n. 37 ad 49; sic itaque Dominus loquutus est cum Mose inter Cherubos. Nec aliud significatum est per *Cherubos super Aulæis Tabernaculi, & super Velo* ibi,, Exod. XXVI. 31; nam aulæa & vela Tabernaculi repræsentabant ultima Cæli & Ecclesiæ, ac ita etiam Verbi, videatur supra n. 46. Nec aliud significatum est per *Cherubos in medio Templi Hierosolymitani*,, 1 Reg. VI. 22 ad 28: & per *Cherubos sculptos super parietibus & super foribus Templi*, 1 Reg. VI. 29. 32. 35. Similiter per *Cherubos*

in novo Templo,, Ezech. XLI. 18. 19. 20; videatur etiam supra n. 47. Quoniam per Cherubos significabatur Custodia ne Dominus, Cælum & Divinum Verum, quale est intus in Verbo, immediate adeantur, sed mediate per ultima, ideo de Rege Tyri ita dicitur,, *Tu obsignans demensum, plenus sapientia & perfectus pulchritudine, in Eden horto fuisti, omnis lapis pretiosus tegumentum tuum, tu Cherube expansio contegentis: perdidi te, Cherube contegens, in medio lapidum ignis*,, Ezech. XXVIII. 12. 13. 14. 16: per Tyrum significatur Ecclesia quoad cognitiones veri & boni, & inde per Regem ejus Verbum ubi & unde cognitiones illæ sunt; quod Verbum hic in suo ultimo, quod est sensus literæ, per illum, & per Cherubum custodia significetur, patet, nam dicitur, tu obsignans demensum, omnis lapis pretiosus tegumentum tuum, ac tu Cherube expansio contegentis, ut & Cherube contegens: quod per lapides pretiosos, qui etiam ibi nominantur, intelligantur vera sensus literæ Verbi, videatur supra n. 45. Quoniam per Cherubos significatur ultimum Divini Veri, ut Custodia, ideo dicitur apud Davidem, *Jehovah inclinavit Cælos, & descendit, & equitavit super Cherubo*,, Psalm XVIII. 10. 11., *Pastor Israelis, qui sedet super Cherubis, effulge*,, Psalm LXXX. 2.,, *Jehovah insidens Cherubis*, Psalm XCIX. 1: equitare super Cherubis, sedere super illis, & insidere illis, est super sensu ultimo Verbi. Divinum Verum in Verbo, & ejus quale discribitur per Cherubos apud Ezechielem in Capite Imo & in IXno & Xmo: at quia nemo scire potest, quid per singula descriptionis illorum significatur, nisi cui apertus est sensus spiritualis, ideo mihi detectum est quid in summa per omnia illa, quæ de Cherubis dicuntur in Primo Capite apud Ezechielem, significatur, quæ hæc sunt; describitur Divina sphæra externa Verbi, Vers. 4: Illa repræsentata sicut homo, Vers. 5. Conjuncta spiritualibus & cælestibus, Vers. 6. Naturale Verbi, quale est, Vers. 7. Spirituale & cæleste Verbi conjunctum naturali ejus, quale, Vers. 8. 9. Divinus Amor boni & veri cælestis, spiritualis & naturalis inibi distinctim & simul, Vers. 10. 11: Quod ad unum spectent, Vers. 12. Sphæra Verbi ex Divino Bono & Divino Vero Domini, ex quibus Verbum vivit, Vers. 13. 14. Doctrina boni & veri in Verbo & ex Verbo, Vers. 15 ad 21. Divinum Domini supra illud & in illo, Vers. 22. 23. Et ex illo, Vers. 24. 25. Quod Dominus sit supra Cælos, Vers. 26. Et quod Ipsi sit Divinus Amor & Divina sapientia, Vers. 27. 28. Hæc summaria etiam collata sunt cum Verbo in Cælo, & cum illo conformia sunt.

Quod Dominus in Mundum venerit, ut impleret omnia Verbi, & per id fieret Divinum Verum seu Verbum etiam in ultimis.

98. Quod Dominus in mundum venerit, ut impleret omnia Verbi, videatur in Doctrina de Domino n. 8 ad 11. Quod per id factus sit Divinum Verum seu Verbum etiam in ultimis, intelligitur per hæc apud Johannem,, *Verbum Caro factum est, & habitavit inter nos, & vidimus gloriam*

riam Ipsius, gloriam sicut Unigeniti a Patre, plenus gratia & veritate,, I. 14; fieri Caro est fieri Verbum in ultimis. Qualis fuit ut Verbum in ultimis, ostendit discipulis cum transformatus est, Matth. XVII. 2 seq: Marc IX. 2 seq: Luc. IX. 28 seq: & ibi dicitur, quod Moses & Elias visi sint in gloria; per Mosen & Eliam intelligitur Verbum, videatur supra n. 48. Dominus ut Verbum in ultimis, etiam describitur apud Johannem in Apocalypsi Cap. I. 13 ad 16: ubi omnia descriptionis Ipsius significant ultima Divini Veri seu Verbi. Dominus prius quidem fuerat Verbum, sed in Primis, nam dicitur, *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum; hoc erat in principio apud Deum*,, Joh. I. 1. 2. 3: sed quando Verbum Caro factum est, tunc Dominus factus est Verbum etiam in Ultimis: ex eo est, quod dicatur Primus & Ultimus, Apoc. I. 8. 11. 17. Cap. II. 8. Cap. XXI. 6. Cap. XXII. 12. 13.

99. Per id quod Dominus etiam factus sit Verbum in ultimis, status Ecclesiæ prorsus mutatus est; omnes Ecclesiæ, quæ ante Adventum Ipsius fuerunt, Ecclesiæ Repræsentativæ fuerunt; quæ Divinum Verum non videre potuerunt nisi quam in umbra; at post Adventum Domini in Mundum, Ecclesia ab Ipso instituta est, quæ Divinum Verum vidit in luce: differentia est, qualis inter vesperam & mane; status Ecclesiæ ante Adventum Ipsius etiam vocatur Vespera, & status Ecclesiæ post Adventum Ipsius vocatur Mane. Dominus ante adventum suum in mundum quidem præsens fuit apud homines Ecclesiæ, sed mediate per Cælum, at post adventum suum in mundum præsens est apud homines Ecclesiæ immediate; nam in mundo induit etiam Divinum Naturale, in quo apud homines præsens est: Glorificatio Domini est Glorificatio Humani Ipsius, quod assumsit in mundo; ac Humanum Domini glorificatum est Divinum Naturale.

100. Quomodo Dominus est Verbum, a paucis intelligitur, cogitant enim quod Dominus quidem per Verbum potest hominem illustrare & docere, & tamen non inde potest vocari Verbum: at sciant, quod unusquisque homo sit suus amor, & inde suum bonum & suum verum, homo non aliunde est homo, & non aliud apud illum est homo. Ex eo quod homo sit suum bonum & suum verum, sunt etiam Angeli & spiritus homines; nam omne bonum & verum procedens a Domino in sua forma est homo: Dominus autem est Ipsum Divinum Bonum & Divinum Verum, ita est Ipse Homo, a quo omnis homo est homo. Quod omne Divinum Bonum & Divinum Verum in sua forma sit homo, videatur in Opere de CÆLO & INFERNO n. 460; & clarius videbitur in Trans actionibus sequentibus, quæ erunt de SAPIENTIA ANGELICA.

Quod

Quod ante hoc Verbum, quod hodie est in mundo, fuerit Verbum quod deperditum est.

101. Quod ante Verbum per Mosen & Prophetas apud Gentem Israeliticam datum, Cultus per sacrificia notus fuerit, & quod ex ore Jehovæ prophetaverint, ex memoratis in Libris Mosis, constare potest. *Quod cultus per sacrificia notus fuerit*, ex his,, Mandatum est, ut filii Israelis Gentium altaria everterent; illarum statuas confringerent, & illarum lucos exscinderent,, Exod. XXXIV. 13. Devtr. VII. 5. Cap. XII. 3. ,, Quod Israel in Schittim cœperit scortari cum filiabus Moabi, vocaverint populum ad sacrificia deorum suorum, & comederit populus, & incurvaverit se diis eorum, & imprimis adjunxerit se Baalpeori, & quod accensa sit ira Jehovæ contra Israelem propterea, Num. XXV. 1. 2. 3. Tum,, Quod Bileamus, qui fuit ex Syria, fecerit exstruere altaria, & sacrificaverit boves & pecudes,, Num XXII. 40. Cap. XXIII. 1. 2. 14. 29. 30. *Quod etiam ex ore Jehovæ prophetaverint*, constat ex Prophetiis Bileami, Num. XXIII. 7 ad 10. 18 ad 24. Cap. XXIV. 3 ad 9; 16 ad 25. quod etiam prophetaverit de Domino,, quod orietur stella ex Jacobo, & sceptrum ex Israele,, Num. XXIII. 17. Quod prophetaverit ex ore Jehovæ, Num. XXII. 13. 18. Cap. XXIII. 3. 5. 8 16. 26. Cap. XXIV. 1. 13. Ex his patet, quod cultus Divinus similis cultui apud Gentem Israeliticam per Mosen instituto apud gentes fuerit. *Quod etiam ante Abrami tempus fuerit*, aliquantum elucet ex verbis apud Mosen, Devtr. XXXII. 7. 8; sed evidentius ex Malchizedecho Rege Schalemi, quod eduxerit Panem & Vinum, & benedixerit Abramo, & quod Abram dederit ei decimas de omnibus, Gen. XIV. 18 ad 20: & quod Malchizedech repræsentaverit Dominum, nam vocatur Sacerdos Deo Altissimo, Genes. XIV. 18; & de Domino dicitur apud Davidem,, Tu Sacerdos in æternum, juxta modum Malchizedechi,, Psalm. CX. 4: inde erat, quod Malchizedech eduxerit Panem & Vinum, ut sancta Ecclesiæ, sicut in Sacramento Cœnæ sancta sunt; & quod Malchizedech potuerit benedicere Abramo, & quod Abram dederit ei decimas de omnibus.

102. Quod Verbum apud Antiquos fuerit conscriptum per meras corespondentias, sed quod deperditum sit, relatum mihi est per Angelos cæli, & dictum, quod id Verbum adhuc apud illos conservatum sit, & in usu apud Antiquos in illo cælo, apud quos, cum in mundo fuerunt, id Verbum fuit. Antiqui illi, apud quos illud Verbum in cælo adhuc in usu est, fuerunt quoad partem ex terra Canaane, & ex confiniis ejus, ut ex Syria, Mesopotamia, Arabia, Chaldæa, Assyria, ex Ægypto, ex Zidone, Tyro & Ninive, quorum omnium Regnorum incolæ fuerunt in Cultu repræsentativo, & inde in scientia correspondentiarum: sapientia illius temporis fuit ex illa Scientia, & per illam fuit illis perceptio interior, & communicatio cum cælis. Illi, qui correspondentias istius Verbi interius noverunt, vocati sunt Sapientes & Intelligentes, at postea Divinatores & Magi. Sed quia id Verbum erat plenum talibus correspondentiis, quæ remote significabant cælestia & spiritualia, & inde a mul-

tis

tis incepit falsificari, ideo ex Divina Domini Providentia id successu temporis evanuit, & tandem deperditum est; & aliud Verbum per correspondentias non ita remotas conscriptum, datum est, & hoc per Prophetas apud filios Israelis. In hoc tamen Verbo retenta sunt plura nomina locorum, quæ in terra Canaane, ac circum circa in Asia sunt, in quo significant similia, quæ in Verbo vetusto. Propter hanc causam Abram in illam terram ire jussus est, & ejus posteri ex Jacobo in illam introducti sunt.

103. Quod Verbum apud Antiquos fuerit, constat etiam apud Mosen, a quo nominatur, & aliquod desumptum est, Num. XXI. Vers. 14. 15. 27 ad 30; & quod Historica illius Verbi appellata sint BELLA JEHOVÆ, ac Prophetica ENUNTIATA. Ex Historicis istius Verbi a Mose desumptum est hoc,, *Propterea dicitur in* LIBRO BELLORUM JEHOVÆ: *Vahebam in Supha, & fluvios Arnonem; & Aquæductum fluviorum, qui declinavit usque habitatur Ar, & sistit se ad terminum Moabi*,, Num. XXI. 14. 15; per Bella Jehovæ in illo Verbo, sicut in nostro, intellectæ & descriptæ sunt Pugnæ Domini cum Inferno, & Victoriæ super illud, quando in mundum venturus esset: eædem etiam Pugnæ multis in locis intelliguntur & describuntur in Historicis nostri Verbi, ut in Bellis Josuæ cum gentibus terræ Canaanis, & in Bellis Judicum & Regum Israelis. Ex Propheticis istius Verbi hæc desumpta sunt a Mose,, *Propterea dicunt* ENUNTIATORES; *ingredimini Chesbonem, ædificabitur & confirmabitur urbs Sichonis; nam ignis exivit ex Chesbone, flamma ex urbe Sichonis; comedit Ar Moabi, possessores excelsorum Arnonis: væ tibi Moabe, periisti popule Kemoschi, dedit filios suos evasores, & filias suas in captivitatem Regi Emorræi Sichoni: cum telis confecimus eos: periit Chesbon usque ad Dibonem, & devastavimus usque ad Nophach, quod usque ad Medebam*,, Num. XXI. 27. 28. 29. 30. Translatores vertunt PROVERBIORUM COMPOSITORES, sed vocandi ENUNTIATORES seu ENUNTIATA PROPHETICA, ut constare potest a significatione vocis MOSCHALIM in Lingua Hebræa, quod non modo sint Proverbia, sed etiam Enuntiata Prophetica, ut Num. XXIII. 7. 18. Cap. XXIV. 3. 15, ubi dicitur quod Bileamus ediderit ENUNTIATUM SUUM, quod fuit Propheticum, etiam de Domino; Enuntiatum ejus ibi vocatur Maschal in singulari; accedit, quod illa a Mose inde desumpta non sint Proverbia, sed Prophetica. Quod illud Verbum similiter Divinum seu Divinitus inspiratum fuerit, patet apud Jeremiam, ubi pæne similia verba leguntur;,, *Ignis exivit ex Chesbone, & flamma ab inter Sichonem, quæ comedit angulum Moabi, & verticem filiorum strepitus: væ tibi Moabe, periit populus Kemoschi, nam rapti sunt filii tui in captivitatem, & filiæ tuæ in captivitatem*,, Jerem. XLVIII 45. 46. Præter illa nominatur etiam Liber Propheticus Verbi Vetusti, vocatus Liber Jaschar seu Liber Recti, a Davide & a Josua: a Davide,, *Lamentatus est David super Schaule & super Jonathane, & inscripsit ad docendum filios Jehudæ arcum: ecce scripta super* LIBRO JASCHAR,, II Sam. I. 17. 18. Et a Josua,, *Dixit Josua, Sol in Gibeone quiesce, & Luna in valle Ajalonis, nonne hoc scriptum est super* LIBRO JASCHAR,, Jos. X. 12. 13. Insuper, dictum est mihi, quod septem prima Capita Geneseos in Verbo illo Vetusto exstent, ut non verbulum desit.

Quod per Verbum etiam sit Lux illis, qui extra Ecclesiam sunt, & non habent Verbum.

104. Non potest dari conjunctio cum Cælo, nisi alicubi in Tellure sit Ecclesia, ubi est Verbum, & per id Dominus notus, quia Dominus est Deus Cæli & Terræ, & absque Domino nulla salus. Satis est, ut Ecclesia sit, ubi Verbum, tametsi illa consistit ex paucis respective; per id usque Dominus præsens est ubivis in universo terrarum orbe, nam per id Cælum conjunctum est Humano Generi; quod conjunctio sit per Verbum, videatur supra n. 62 ad 69.

105. Quomodo autem præsentia & conjunctio Domini & Cæli datur in omnibus terris per Verbum, dicetur. Universum Cælum coram Domino est sicut unus Homo, similiter Ecclesia; quod etiam actualiter appareant ut Homo, videatur in Opere de CÆLO ET INFERNO, n. 59 ad 87. In illo Homine est Ecclesia, ubi Verbum legitur, & per id Dominus notus est, sicut COR & sicut PULMO, Regnum cæleste ut Cor, & Regnum spirituale ut Pulmo. Sicut ex his binis fontibus Vitæ in Humano Corpore omnia reliqua Membra & Viscera subsistunt & vivunt, ita quoque omnes illi in Terrarum Orbe, apud quos Religiosum est, & Deus unus colitur, & bene vivitur, & per id in Homine illo sunt, & referunt Membra & Viscera ejus extra Thoracem, ubi sunt Cor & Pulmo, ex conjunctione Domini & Cæli per Verbum cum Ecclesia, subsistunt & vivunt; nam Verbum in Ecclesia, tametsi est apud paucos respective, est vita reliquis a Domino per Cælum, sicut Membrorum & Viscerum totius Corporis est vita ex Corde & Pulmone; est quoque communicatio similis. Quæ etiam causa est, quod Christiani, apud quos Verbum legitur, constituant Pectus illius Hominis: sunt etiam in medio omnium, & circum illos sunt Pontificii, circum hos sunt Mahumedani, qui agnoscunt Dominum ut Maximum Prophetam, ac ut Filium Dei; post hos autem sunt Africani, ac ultimam circumferentiam constituunt Gentes & Populi in Asia & in Indiis; de qua illorum Ordinatione videantur aliqua in Opusculo de ULTIMO JUDICIO n. 48. Spectant etiam omnes, qui in Homine illo sunt, versus Meditullium, ubi sunt Christiani.

106. In meditullio, ubi sunt Christiani, quibus est Verbum, est maxima Lux, Lux enim in Cælis est Divinum Verum procedens a Domino ut Sole ibi, & quia Verbum est illud, est maxima Lux ubi sunt illi, quibus est Verbum. Lux inde ut a suo Centro se propagat circum in omnes peripherias usque ad ultimam; inde est illustratio Gentium & Populorum extra Ecclesiam etiam per Verbum. Quod Lux in Cælis sit Divinum Verum procedens a Domino, & quod illa Lux det intelligentiam non modo Angelis, sed etiam hominibus, videatur in Opere de CÆLO ET INFERNO n. 126 ad 140.

107. Quod tale sit in universo Cælo, concludi potest a simili in unaquavis societate ibi, nam unaquævis Societas cæli est Cælum in minore forma, & quo-

quoque est sicut Homo; quod ita sit, videatur in Opere de CÆLO ET INFERNO n. 41 ad 87. In omni Societate cæli, illi qui in medio ejus sunt, similiter referunt Cor & Pulmonem, & apud illos est maxima Lux: ipsa Lux & inde Perceptio veri, a medio illo se propagat versus peripherias quaquaversum, ita ad omnes qui in societate sunt, & facit vitam illorum spiritualem. Ostensum est, quod quando illi qui in medio erant, qui provinciam Cordis & Pulmonum constituebant, & apud quos maxima Lux erat, auferrentur, illi qui circum erant, in umbra essent, & tunc in tam exili perceptione veri, ut vix in aliqua; sed mox ut redierunt, visa est Lux & fuit illis Perceptio veri sicut prius.

108. Idem etiam illustrari potest ab hac experientia: erant apud me Spiritus Africani ex Abyssina; illis quondam aperiebantur aures, ut audirent cantum in aliquo Templo in Mundo ex Psalmo Davidis, ex quo afficiebantur tali jucunditate, & una cum illis canerent: sed mox claudebantur aures, ut non audirent inde aliquid; at tunc adhuc majore jucunditate afficiebantur, quia spirituali, & simul implebantur intelligentia, quia Psalmus ille agebat de Domino, & de Redemptione: causa crescentis jucunditatis erat, quod illis data sit communicatio cum illa Societate in Cælo, quæ in conjunctione erat cum illis, qui in Mundo Psalmum illum canebant. Ex hac & pluri alia experientia, patuit, quod communicatio cum universo Cælo detur per Verbum. Propter illam causam, ex Divina Domini Providentia, Commercium universale Regnorum Europæ, principaliter illorum, ubi Verbum legitur, est cum Gentibus extra Ecclesiam.

109. Comparatio fieri potest cum calore & luce ex Sole mundi, quæ vegetationem dat arboribus & virgultis, etiam illis quæ ad latera, & quæ sub nube, stant, modo Sol ortus sit, & in mundo appareat. Ita Lux & Calor Cæli a Domino ut Sole, quæ Lux est Divinum Verum, ex quo omnis intelligentia & sapientia est angelis & hominibus: quare dicitur de *Verbo*, *quod erat apud Deum, & erat Deus; quod illuminet omnem hominem venientem in mundum*,, Joh. I. 1. 9. Et *quod Lux illa etiam in tenebris appareat*,, Vers. 5.

110. Ex his constare potest, quod Verbum, quod est in Ecclesia Reformatorum, illustret omnes gentes & populos per communicationem spiritualem: tum quod provideatur a Domino, ut in Tellure semper sit Ecclesia, ubi Verbum legitur, & per id Dominus notus est. Quare cum Verbum a Pontificiis pæne rejectum erat, ex Divina Domini Providentia, facta est Reformatio, & inde Verbum iterum receptum est: & quoque quod Sanctum habeatur Verbum a Nobili gente inter Pontificios.

111. Quoniam absque Verbo non est cognitio Domini, ita non salvatio, ideo quando Verbum apud Gentem Judaicam prorsus falsificatum & adulteratum erat, & inde quasi nullum factum est, tunc placuit Domino e Cælo descendere, & venire in mundum, ac implere Verbum, & per id redintegrare & restituere illud, ac iterum dare lucem incolis telluris; secundum Domini Verba,, *Populus sedens in tenebris vidit lumen magnum, sedentibus in regione & umbra mortis, lux exorta illis est*,, Matth. IV. 16. Esaj. IX. 1.

112. Quoniam prædictum est, quod in fine hujus Ecclesiæ etiam oborirentur tenebræ ex non cognitione & agnitione Domini, quod sit Deus Cæli & Ter-

ræ, & ex fidei separatione a charitate, ne per id genuinus intellectus Verbi periret, ideo placuit Domino nunc revelare Sensum spiritualem Verbi, & manifestare quod Verbum in illo sensu, & ex illo in sensu naturali, agat de Domino & de Ecclesia, imo de illis solis; & plura alia, per quæ Lux veri ex Verbo pæne exstincta, restituatur. Quod Lux veri in fine hujus Ecclesiæ pæne exstincta esset, prædicitur multis in locis in Apocalypsi; & quoque intelligitur per hæc Domini verba, apud Matthæum; „ *Statim post afflictionem dierum istorum Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & Stellæ cadent de Cælo, & Virtutes cælorum commovebuntur: & tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus Cæli cum gloria & virtute*,„ Matth. XXIV. 29. 30; per Solem ibi intelligitur Dominus quoad amorem; per Lunam Dominus quoad fidem; per Stellas Dominus quoad cognitiones boni & veri; per Filium hominis Dominus quoad Verum; per Nubem Sensus literæ Verbi, & per Gloriam Sensus spiritualis, ac transparentia ejus in sensu literæ.

113. Per multam experientiam mihi scire datum est, quod per Verbum sit homini communicatio cum Cælo: dum perlegi Verbum a primo Capite Esajæ usque ad ultimum Malachiæ, & Psalmos Davidis, datum est clare percipere, quod unusquisque Versus communicaret cum aliqua Societate Cæli, & quod sic totum Verbum cum universo Cælo.

Quod nisi Verbum foret, nemo sciret Deum, Cælum & Infernum, Vitam post mortem, & minus Dominum.

114. Hoc ut commune Conclusum sequitur ex omnibus quæ hactenus dicta & ostensa sunt; ut quod Verbum sit ipsum Divinum Verum, n. 1 ad 4. Quod Verbum sit medium conjunctionis cum Angelis Cæli, n. 62 ad 69. Quod in Verbo ubivis sit conjugium Domini & Ecclesiæ, & inde conjugium boni & veri, n. 80 ad 89. Quod Ecclesia talis sit, qualis est intellectus Verbi ab illa, n. 76 ad 79. Quod Verbum etiam in Cælis sit, & quod ex illo Angelis sapientia, n. 70 ad 75. Quod etiam sit Lux spiritualis gentibus & populis extra Ecclesiam per Verbum, n. 104 ad 113; præter plura; ex quibus concludi potest, quod absque Verbo non alicui sit intelligentia spiritualis, quæ est, quod sciat Deum, Cælum & Infernum, & Vitam post mortem; & prorsus non aliquid sciat de Domino, de fide & amore in Ipsum, ita non aliquid de Redemptione, per quam tamen salvatio. Dicit etiam Dominus ad discipulos,„ *Sine Me non potestis facere quicquam*,„ Joh. XV. 5. Et Johannes,„ *Non potest homo sumere quicquam, nisi sit datum illi e Cælo*,„ Joh III. 27.

115. Sed quia illi, qui statuunt, & apud se confirmaverunt, quod homo absque Verbo scire posset existentiam Dei, & quoque Cæli & Inferni, tum aliquid de reliquis, quæ Verbum docet, & illi per id auctoritatem & sanctitatem Verbi infirmant, si non ore usque corde, ideo non licet cum illis ex Verbo

bo agere, sed ex lumine rationali, nam non credunt Verbo, sed sibi. Ex lumine rationali inquire, & invenies, quod duæ Facultates vitæ sint apud hominem, quæ vocantur Intellectus & Voluntas; & quod Intellectus subjectus sit Voluntati, & non Voluntas Intellectui, Intellectus enim solum docet & monstrat viam. Inquire etiam, & invenies, quod Voluntas hominis sit ejus proprium, & quod hoc in se spectatum sit mere malum, & quod inde sit falsum in Intellectu. Quum hæc inveneris, videbis, quod homo ex se non velit aliud intelligere, quam quod est ex proprio Voluntatis ejus, & quod nec possit, nisi alibi sit, unde id sciat: homo ex proprio voluntatis suæ, non vult aliud intelligere, quam quod sui & mundi est, quicquid supra est, ei in caligine est; ut dum videt solem, lunam & stellas, si tunc forte cogitaret de ortu illorum, num aliter posset cogitare, quam quod illa a se sint; num altius quam plures Docti in mundo, qui tametsi sciunt ex Verbo Creationem omnium a Deo, usque agnoscunt Naturam; quid tunc iidem si nihil ex Verbo scivissent. Num credis, quod veteres Sophi, ac Aristoteles, Cicero, Seneca & alii, qui de Deo, & de Immortalite animæ scripserunt, id primum ex proprio sumserint, non, sed ex aliis, qui per traducem ex illis qui id primum sciverunt ex Verbo. Scriptores Theologiæ naturalis nec hauriunt quicquam tale ex se, sed modo confirmant illa, quæ sciunt ab Ecclesia, in qua est Verbum, per rationalia; & possunt dari inter illos, qui confirmant, & tamen non credunt.

116. Datum est videre populos in insulis natos, quoad civilia rationales, qui ne hilum sciverunt de Deo; illi in Mundo spirituali apparent sicut simiæ, ac pæne simili vita cum illis; at quia homines nati sunt, & inde in facultate recipiendi vitam spiritualem, instruuntur ab Angelis, & per cognitiones de Domino ut Homine vivificantur. Qualis est homo ex se, apparet evidenter ex illis, qui in Inferno sunt, inter quos etiam aliqui Antistites & Eruditi sunt, qui ne quidem volunt audire de Deo, & propterea nec possunt nominare Deum; hos vidi, & cum illis loquutus sum: & quoque loquutus sum cum illis, qui in ignem iræ & excandescentiæ venerunt, cum audiverunt aliquem loquentem de Deo. Expende itaque, qualis homo foret, qui nihil audivit de Deo, cum quidam tales sunt, qui audiverunt de Deo, scripserunt de Deo, & prædicaverunt de Deo; sunt plures tales ex Jesuitis. Quod tales sint, est ex voluntate quæ mala est, & hæc, ut prius dictum est, ducit intellectum, & aufert verum quod ibi est ex Verbo. Si homo ex se potuisset scire, quod Deus sit, & quod vita post mortem, cur non sciverat, quod homo sit homo post mortem, cur credit quod anima seu spiritus ejus sit sicut ventus aut sicut æther, qui non videt oculis & audit auribus, & loquitur ore, priusquam conjungitur & coalescit cum suo cadavere & cum suo sceleto. Pone itaque Doctrinam pro cultu ex solo lumine rationali exclusam, annon foret, ut ipse coleretur, ut factum est a sæculis & hodie fit ab illis, qui sciunt ex Verbo, quod solus Deus colendus sit: cultus alius ex proprio hominis non dari potest, ne quidem cultus solis & lunæ.

117. Quod ab antiquissimis temporibus fuerit Religio, & Incolæ orbis ubivis noverint de Deo, & aliquid de vita post mortem, non fuit ex ipsis, & ex proprio illorum acumine, sed ex Verbo Vetusto, de quo supra n. 101 ad 103; &

& postea ex Verbo Israelitico: ex his Religiosa emanaverunt in Indias & illarum Insulas; perque Ægyptum ac Æthiopiam in Regna Africæ; & ex maritimis Asiæ in Græciam, & inde in Italiam. Sed quia Verbum non potuit aliter quam per Repræsentativa esse conscriptum, quæ sunt talia in mundo, quæ correspondent Cælestibus & inde significant illa, ideo Religiosa plurium Gentium versa sunt in Idololatrica, & in Græcia in Fabulosa, ac Attributa & Prædicata Divina in totidem Deos, quibus præfecerunt Supremum, quem vocaverunt Jovem a Jehovah: quod illis cognitio fuerit de Paradiso, de Diluvio, de Igne sacro, de quatuor Ætatibus, a prima aurea ad ultimam ferream, per quas in Verbo significantur quatuor status Ecclesiæ, ut apud Danielem Cap. II. 31 ad 35, notum est. Quod Religiosum Mahumedanum, quod successit, & Religiosa plurium gentium priora delevit, ex Verbo utriusque Testamenti desumptum sit, etiam notum est.

118. Ultimo dicam, quales illi post mortem fiunt, qui propriæ intelligentiæ omnia adscribunt, ac parum, si quicquam Verbo; primum fiunt sicut ebrii, postea sicut fatui, & demum stupidi, & sedent in tenebris. Caveant itaque sibi a tali delirio.

F I N I S.

